NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 59 | Łódź, Poniedziałek, 9 marca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, מאנטאג פ׳ תשא ו״ט אדר תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

מלחמה-פאניק אין דער וועלט

צוליב דער נייער אוואנטורע פון דייטשלאנד

פלאנדען און אידען וועלען געבען ערקלערונגען. — בעראטונג פון די מלוכות, וועלכע האבען אונטערגעשריבען דעם לאקארנער אפמאך. — דאנערשטאג וועט דער פראנצויזישער סענאט ראטיפיצירען דעם פראנצויזיש-סאוויעטישען אפמאר. — פראנקרייך געשיקט מיליטער אין אויבער-רהיין. — אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט

שארפע רעדע פון פרעמיער סארא

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

די „דרייסטע" שריט פון דער רייכס-רעגירונג האט געמאכט א געוואלדיגען רושם אין דער גאנצער וועלט. סיי אין אייראפא און סיי אין אמעריקא האלט מען דעם שבת'דיגען טאג פאר א היסטארישען אין דער פאליטיק. די פרעסע פון דער גאנצער וועלט האט אנגענומען א שטעלונג צו דער געשאפענער לאגע.

די גאנצע פראנצויזישע פרעסע רוקט ארויס די פראגע, אז דער אומשטאנד פון בעזעצען דעם דע-מיליטאריזירטען אויבער-רהיין בעדראהט די זיכערקייט פון פראנקרייך. די פרעסע ווייזט אן, אז דייטשלאנד האט גוטווילינ אונטערגעשריבען דעם לאקארנא - אפמאך, דאס איינזייטיגע איבעררייסען דעם אפמאך דורך דייטשלאנד קען נישט געדולדעט ווערען אין פראנקרייך. א טייל צייטונגען רוקען ארויס דעם פארשלאג וועגען באלדיגען

אנווענדען ווירטשאפטליכע סאנקציעס געגען דייטשלאנד. פראנקרייך זאל איינגאנצען אויפהערען צו קויפען אין דייטשלאנד, וואס וועט זיין א שווערער קלאפ פארן דריטען רייך, ווייל זי האט נישט קיין וואלוטע.

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

די היינטיגע זיצונג פון פראנצויזישען קאבינעט האט געדויערט 2 און א האלבע שעה, ס'איז בעטראכט געווארען די געשאפענע לאגע צוליב די דייטשע שריט. היינטיגען דינסטאג וועט דער אויסערן-מיניסטער פלאנדען האלטען א גרויסע רעדע וועגען דער געשאפענער לאגע און וועגען פראנקרייכס שטעלונג צו דער סיטואציע.

אין ענגלאנד

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

די שטעלונג פון דער ענגלישער פרעסע איז נישט איינהייטליך. עטליכע צייטונגען טרעטען ארויס דערפאר, אז מ'דארף זיך רעכנען מיט דער געשאפענער לאגע און מ'דארף זיך מיט איהר פארשטענדיגען. די גרעסטע מעהרהייט אבער פון דער ענגלישער פרעסע טרעט זעהר שארף ארויס געגען דייטשלאנד, וועלכע פיהרט א טאקטיק פון שטעלען די וועלט פאר געשעהענע פאקטען. **די דאזיגע צייטונגען פאדערן אנצונעמען א שארפע שטעלונג געגען אזא טאקטיק.**

מאהנטאג וועט דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער אידען ארויסטרעטען אין פארלאמענט מיט אנ'ערקלערונג וועגען דער ענגלישער שטעלונג אין דער געשאפענער לאגע.

דער „דיילי מייל" שרייבט, אז אויב די פאקטען וועלען אונז בעהערשען, וועט אויסברעכען א שרעקליכע מלחמה, אין וועלכע ענגלאנד וועט אריינגעצויגען ווערען. היטלער'ן שרייבט די צייטונג, קען מען גארנישט גלויבען.

אין אמעריקא

די גאנצע אמעריקאנער פרעסע פערורטיילט זעהר שארף די האנדלונג פון נאצי-לאנד. דערביי ווערט אונטערגעשטראכען, אז די פערוויקעלטע לאגע אין אייראפא איבערצייגט נאך מעהר, אז אמעריקא דארף זיך נישט אריינמישען אין די אייראפעאישע אנגעלעגענהייטען. „ניו-יארק העראלד" שרייבט, **אז דייטשלאנד שטויסט אייראפא צו אן אלגעמיינעם קאנפליקט.**

אין סאוויעט - רוסלאנד

דעם שטארקסטען אפקלאנג האט די געשאפענע לאגע געפונען אין סאוויעטן-רוסלאנד. די פרעסע טרעט ארויס געגען היטלער-לאנד מיט די שארפסטע ווערטער, די צייטונגען שרייבען, **אז דייטשלאנד ווענדעט אן געגען פראנקרייך פאליטישען שאנטאזש.**

אנגארא, 8 (ספ. טעל.)

די דעקלאראציע פון היטלערן האט אין טערקיי ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס. די טערקישע רעגירונג האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז די פרעסע זאל נישט אננעמען קיין שטעלונג צו דעם ענין ביז די לאגע וועט אויפגעקלערט ווערען.

אין איטאליען

רוים, 8 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע פרעסע האלט זיך דערווייל אפ צו קאמענטירען די רעדע פון היטלער'ן און ווארט אפ אויף דער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען. יערענפאלס רעדט זיך וועגן דעם, אז אין דעם פאל וועט פראנקרייך געניסען פון איטאליענס אונטערשטיצונג.

אין רומעניען

בוקארעשט, 8 (ספ. טעל.)

די רומענישע פרעסע פערורטיילט זעהר שארף היטלער'ס שריט. די צייטונגען האלטען, אז היטלערס פארשלאגען זענען אוממעגליך אנצונעהמען צוליב די בעדינגונגען, וועלכע ער שטעלט. **די לאגע איז זעהר ערנסט און די מלחמה-געפאהר איז זעהר גרויס.**

מ'פאדערט די דעמיסיע פון דער פראנצויזישער רעגירונג

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

אין די צייטונגען האט זיך אנגעהויבען א שארפע פאלעמיק וועגען דער איצטיגער לאגע. די רעכטע צייטונגען פאדערן די דעמיסיע פון דער רעגירונג און שאפען א שטארקע רעגירונג בראש מיט מארשאל פעטען.

אנקלאגע צו דער פעלקער-ליגע

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע רעגירונג האט אפגעהאלטען א זיצונג מיט די פארשטעהער פון דער מיליטער-מאכט. די בעשלוסען ווערען געהאלטען בסוד. א חוץ דעם האט פראנקרייך בעשלאסען זיך צו ווענדען מיט אנ'אנקלאגע צו דער פעלקער-ליגע.

ברוסעל, 8 (ספ. טעל.)

אויף א זיצונג פון בעלגישען מיניסטאריען ראט איז בעשלאסען געווארען אנצוקלאגען דייטשלאנד אין דער פעלקער-ליגע, צוליב'ן איבעררייסען דעם לאקארנער אפמאך.

זשענעווא, 8 (ספ. טעל.)

די אנקלאגעס פון פראנקרייך און בעלגיען האט דער גענעראל-סעקרעטאר איבערגעשיקט צו אלע מיטגלידער פון ראט ווי אויך צו בעלגיען און דייטשלאנד.

איבערהאפטע ארבייט אין ענגלאנד

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

די בעראטונגען אין ענגלישען אויסערן-מיניסטעריום האבען געדויערט היינט א גאנצען טאג, מינ. אידען האט אויפגענומען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר און אנגענומען די איינלאדונג אויף דער קאנפערענץ פון די מלוכות, וועלכע קומט פאר אין פאריז היינטיגען דינסטאג. אידען פאהרט ארויס מיט אנ'אעראפלאן ערשט דינסטאג אינדערפריה, ווייל מאנטאג וועט ער וועגען דעם אפגעבען אנ'ערקלערונג אין ענגלישען פארלאמענט.

אין אידענס ערקלערונג וועלען ווי אמשארפסטען פערורטיילט ווערען די האנדלונגען - מעטאדען פון דייטשלאנד. א פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד קאן נאר קומען ווען ס'וועט צוריקגעצויגען ווערען דאס מיליטער פון אויבער-רהיין.

אידען וועט ווייטער האלטען, אז די דעציזיע וועגען ווייטערדיגע שריט געהער צו דער פעלקער-ליגע.

בעראטונג פון די מלוכות

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן מעמאראנדום פון דער דייטשער רעגירונג וועגען איבעררייסען דעם לאקארנער אפמאך, וועגען בעזעצען דעם אויבער-רהיין און וועגען פארשלאג אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען א נייעם אפמאך און די בעדינגונגען, וואס היטלער האט דערביי געשטעלט, קומט פאר היינטיגען דינסטאג א בעראטונג פון פארשטעהער פון די מלוכות, וועלכע האבען בשעתו אונטערגעשריבען דעם לאקארנער אפמאך.

געשיקט פראנצויזיש מיליטער אין אויבער-רהיינישען געביט

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

האוואס-אגענטור מעלדעט פון בעלפארט: נעכטען אוועקגעגאנגען גענומען געווארען אלע פארזיכטיגקייטס-מיטלען אין דער געגענד פון בעלפארט, היינט זאל ארויסגעשיקט ווערען מילי-טער אין דער פראנצויזישער אויבער-רהיינישע סטרעפע.

די פראנצויזישע מאכט שיקט בסדר מיליטער

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

טאג - טעגליך

דער „קלאפ מיט דער טיר"

דער „קלאפ מיט דער טיר" פון די נאציס, איז א בעקאנטע זאך, מען זאלט דעריבער אייגענטליך נישט געדארפט איבערראשט ווערען, איצט ווען היטלער האט געהאלטען זיין רעדע אויף דער לעצטער זיצונג פון איצטיגען רייכסטאג. שוין נישט דאס ערשטע מאל איז עס, ווען דער נאצי-רעזשים און זיין פיהרער פרובען צו איבערראשען די וועלט מיט פלוצלונגע שטארקע ארויסטרעטונגען, וועלכע האבען א וועלט-בעדייטונג. ס'איז דאך אבער בעקאנט דער פאבעל, אז ווען מען פיהרט לעדיגע פעסלעך, מאכען זיי אן דעם שטארקסטען טומעל.

דער נאצי-רעזשים האט קיין שום אינהאלט און קיין שום אידעאלאגיע. ער איז פוסט און לעדיג און דעריבער איז דאס איינציגע מיט וועלכען מ'קען אויפהאלטען דעם גלויבען אין דעם פאלק, דער גרויסער נאציאנאליסטישער טומעל און דאס שטעלען זיך אין דער פאזע פון אנ'אונשולדיגען קרבן, וועלכער ווערט געפייניגט און פערפאלגט דורך דער גאנצער וועלט. היטלער און זיינע משרתים קענען די דאזיגע קונץ, זיי דערפיהלען ווען ס'קומט די פערצווייפלונג, רעזיגנאציע און ענטוישונג אין פאלק און אין דעם ענטשפרעכענדען מאמענט גיבען זיי אזא „קלאפ מיט דער טיר", אז מ'וועקט זיך אויף פון דער פערצווייפלונג אויף א געוויסער צייט. דערמיט האט שוין היטלער דערגרייכט זיין ציל אינגאנצען.

בנוגע דער אויסערליכער פאליטיק האט היטלער, פערשטעהט זיך, קיינעם נישט איבערצייגט. דאס בעזעצען די דעמיליטאריזירטע סטרעפע אין אויבער-רהיין איז נישט געווען קיין איבערראשונג. בעזונדערס נישט פאר פראנקרייך. נישט דער פראנצויזיש - סאוויעטישער פאקט איז געווען דער גורם דערצו. דערין האט זיך היטלער נאר צוגעשפעט. ער וואלט דאס אבער אויך געטון אהן דעם פראנצויזיש-סאוויעטישען פאקט, ווייל ער האט געמוזט ווידעראמאל מאכען אנ'איינשפריצונג זיין אייגענעם פאלק און בעווייזען די גבורות פון „פיהרער".

ס'איז דאך קלאר פאר יעדען, אז די נאצי-רעגירונג איז דאך בשום אופן נישט בערופען צו דיקטירען פראנקרייך אדער אנ'אנדער מלוכה מיט וועמען זי האט צו שליסען פריינדשאפטס-אפמאכען און מיט וועמען נישט. ס'וועט אויך קיינעם נישט איבערצייגען דאס באלדיגע וועלען פערדעקען די חוצפה דערמיט, וואס די רייכס-רעגירונג לעגט פאר באלדיגע אונטערהאנדלונגען מיט פראנקרייך און בעלגיען, נאמירליך אויף די בעדינגונגען, וועלכע ס'זענען ליב דער נאצי-רעגירונג. ס'וועט קיינעם נישט איבערצייגען דער ווילען צוריקצוקעהרען אין דער פעלקער-ליגע.

ווער וועט די דאזיגע „עהרען-לייט", וועלכע קעמפען נאר פאר'ן כבוד פון דייטשלאנד, גלויבען. אויך ביים ארויסטרעטען פון דער ליגע איז פאר-געקומען דער זעלבער „קלאפ מיט דער טיר" און פונקט די זעלבע טענות ווי איצט ביים אריינטרעטען אין דער ליגע.

און אויב די נייע וואהלען צום רייכסטאג וועלען זיין הונדערט פראצענט פאר'ן „פיהרער", וועלען מיר אויך נישט גלויבען, ווייל אנדערש קען דאך נישט זיין. דער ערשטער בלאף האט שטענדיג שאנסען אדורכצוגעהן, אבער צום צווייטען, אדער צום דריטען מאל, וועט זיך יעדער צו דער גאנצער דייטשער קאמעדיע בעציהען ווי צו א בלאף.

י.

אונזער ווארט

די ראל פון דעפ. דוד

דעפ. דוד איז פארזיצער פון דער אדמיניסטראציווער קאמיסיע ביים פוילישען סיים, דאס איז א הויכער אמט, אין וועמענס האנד עס ליגט כמעט דער גורל פון די פערשידענע געזעצען, וועלכע געהען אדורך דער דאזיגער קאמיסיע. און געזעצען פאר א לאנד זענען דאך נישט קיין קינדער-שפיל, דאס זענען דאך נישט קיין זאכען וואס מ'קען בראגאטעלירען, פערנאכלעסיגען אדער האבען טעותים, מכל-שכן וועגען איינפיהרען אימיצען אין א טעות.

דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע איז צוגעפאלען דער טרויעריגער היסטארישער גורל צו בעראטען דעם אנטי-שחיטה געזעץ, וועלכער איז פאריואגדעלט געווארען אין דער שרעקליכסטע גזרה פאר 3 און א האלב מיליאן יידען אין דער פוילישער רעפובליק. און דוקא ביי דעם דאזיגען געזעץ האט דעפ. דוד, דער פארזיצער פון דער קאמיסיע, נישט אויסגעפיהרט זיין אמת בעמיח ערנסט, פונקט אין דעם פאל זענען פארגעקומען מיספערשטענדנישען, וועלכע זענען צופעליג אויך אויפגעקלעהרט געווארען ערשט דעמאלס ווען די קאמיסיע האט שוין געהאט אנגענומען דעם אנטי-שחיטה-פראיעקט, דעפ. דוד האט זיך ערלויבט צו זאגען פאר דער קאמיסיע, וועלכע האט געדארפט ווייט איהרע שטימען צו דעצידירען, אז ער האט בעקומען פון אינערן-מיניסטער אנ'ערקלערונג אין נאמען פון דער רעגירונג, אז די לעצטע איז נישט פעראינטערעסירט אין דער גאנצער געשיכטע און האט נישט קיין שטעלונג אין דער דאזיגער פראגע, שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען, אז דערמיט האט דעפ. דוד אריינגעפיהרט אין א טעות די מיטגלידער פון דער קאמיסיע, ווייל דער אינערן-מיניסטער האט אזא ערקלעהרונג אין נאמען פון דער קאמיסיע נישט אפגעגעבען.

אין דעם ליכט פון די פאקטען קלינגט ווירדיג און מוטיג דער אויפרוף פון אלע יודישע פאר-לאמענטאריער, אהן אונטערשיד פון ריכטונג, צום יודישען פאלק:

„עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אָרגאניזירטע אנטי-יודישע אקציע שטעלט זיך נישט אפ אפילו פאר פערמיאוסען די יודישע רעליגיע און טרעטען די הייליגסטע רעליגיעזע געפיהלען.

יודען! מיר האבען איבערגעלעבט א שווערען טאג אין דעם פערביסענעם קאמף, מיר האבען קיין זאך נישט פערנאכלעסיגט. קיין שריט נישט אויסגעמישען, כדי זיך אקעגענצושטעלען דער דאזיגער אונערהערטער עוולה. מיר האבען אויסגעדויערט אויף אונזער שוץ-וואל, אבער שטארקער פון דער קאנסטיטוציע, שטארקער פון דעם רעכטס-געפיהל, שטארקער פון דעם מלוכה'שען אינטערעס — האט זיך ארויסגעוויזען די פערגיפטעטע אטמאספערע פון דעמאגאגיע און טעראר.

יודען! איהר דארפט נישט אראפפאלען אין אייער מוט. אריינפאלען אין פערצווייפלונג און יאוש, עפענט-אויף דאס געשיכטע-בוך פון דעם אייביגען פאלק, דאס בוך פון דער בלוטיגער מארטירא-לאגיע און צוגלייך פון די גרעסטע אפפער אויפ'ן מזבח פון גלויבען און נאציאנאלער ווירדע.

מיר וויקלען אויף די פאהן פון נאציאנאלען שטאלץ, פון דער ווירדע פון אונזער גלויבען, ווער עס פיהלט זיך פערבונדען מיט'ן יודישען נאמען, זאל זיך שטעלען צום רוף!

מיר קאנען קיין מינוט נישט פערלירען.

ד.

יודען האָבען נישט קיין וואהל־רעכט ביי די וואהלען צום רייכסטאַג

בערלין, 8 (ספ. טעל.)
אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די נייע וואַהלען צום רייכסטאַג זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען אויפ'ן 29 מערץ, האָט זיך שוין אָנגעהויבען אין דייטשלאַנד די וואַהל־קאַמפּאַניע.. די קאַמפּאַניע וועט געעפענט ווערען דעם 10 מע"ן. מי'ט אַ רעדע פון פּראָפּאַגאַנדע־מיניסטער געבעלס.
ס'איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ פאַראָרדנונג, אַז וואהל־רעכט צום רייכסטאַג האָבען נאָר ריינע אַריער.

מיטוואָכדיגער גרויסער יודישער צוזאַמענפאָהר

וועגען דער אנטי־שחיטה־גזרה

וואַרשאַ, 8 (יט"א טעלעפאָניש)
דער צענטר. קאָמיטעט צו פערטיידיגען די יודישע שחיטה, האָט זיך געווענדעט צו די דעלעגאַטען, וואָס וועלען קומען צום מיטוואָכדיגען צוזאַמענפאָהר, זיי זאָלען מיטברענגען די נויטיגע בעפולמעכטיגונגען.

תל־אביב'ער בירגערמייסטער — 75 יאָהר אַלט

גרויסע פייערונגען אין ישוב לכבוד מאיר דיזענהאָף

תל־אביב, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
קומענדיגען דינסטאַג וועט געפייערט דער 75־טער געבורטס־טאָג פון תל־אביב'ער בירגערמייסטער מאיר דיזענהאָף. דער גאַנצער יודישער ישוב וועט זיך בעטייליגען אין דער פייערונג.

פאַר דער לויה פון ראָגאַטשעווער גאון

טויזענדער יודען אויפ'ן וואַרשעווער באַהן־הויף

דער טויטער קערפּער פון גאון אויפ'ן וועג קיין לעטלאַנד

ריגע, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
אַלס צייכען פון טרויער צוליב דער פּטירה פון ראָגאַטשאָווער גאון, זענען אָפּגערופען געוואָרען אַלע יודישע אימפּרעזעס און טעאַטער־פאָרשטעלונגען. אין טאָג פון דער לויה וועלען געשלאָסען זיין אַלע יודישע געשעפטען.

* * *

ווין, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
נישט־קוקענדיג אויף דעם שטאַרקען רעגען, האָט אַ ריזיגער עולם בעגלייט דעם אויטאָ, וועלכער האָט געפיהרט דעם טויטען קערפּער פון ראָגאַטשאָווער גאון. אויפ'ן שוהל־הויף האָט זיך פאַרזאַמעלט אַ ריזיגער עולם, און ס'זענען געהאַלטען געוואָרען הספדים. פון דער שוהל איז דער טרויער־וואָגען געגאַנגען צום באַהנהויף.

* * *

וואַרשאַ, 8 (יט"א טעלעפאָניש)
היינט בייטאָג איז דער צוג, וואָס פיהרט דעם טויטען קערפּער פון ראָגאַטשאָווער גאון, אָנגעקומען קיין וואַרשאַ. דער וואַגאָן איז געשטאַנען אויפ'ן באַהנהויף 3 שעה. ס'האָבען זיך פאַרזאַמעלט טויזענדער יודען און רבנים. ס'זענען געהאַלטען געוואָרען הספדים. פון וואַרשאַ ווערט ער אָפּגעפיהרט קיין לעטלאַנד.

קאָמוניסטען קעמפען אין כינא

רעגירונגס־מיליטער געגען דער רויטער אַרמעע

פעקין, 8 (ספ. טעל.)
טען. סונג־טשיק־יאַן האָט בעשלאָסען אַרויסצושיקען געגען רויטען מיליטער אַ דיוויזיע זעלנער. דער גענעראַל האָט זיך אויך פאַרשטענדיגט מיט די יאַפּאַנישע מיליטער־כוחות אין צפון־כינא וועגען אַ בשותפות'דיגע אַקציע געגען די קאָמוניסטען.

פעקין, 8 (ספ. טעל.)
2000 קאָמוניסטען פון דעם מערב־טייל פון דער פּראָווינץ שאַנסי מאַרשירען אויף שאַ־יטאַינג, בעדראָהענדיג די ליניע פעקין־סלאַ־יאַן.

אויפרייס אין אַן אויטאָ־פאַבריק

10 אַרבייטער דערהרג'עט, 14 שווער פאַרוואונדעט

מיילאַנד, 8 (ספ. טעל.)
אין דער אויטאָ־פאַבריק פון איסאָטאַ פראַנטשיני, וועלכע אַרבייט איצט פאַר קריגס־צוועקען איז פאָרגעקומען אַן אויפרייס. 10 אַרבייטער זענען דערהרג'עט געוואָרען, 14 זענען שווער פאַרוואונדעט.

דרום־אַפריקאַנישע ווירטשאַפטליכע קאָמיסיע אין א"י

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
אין ארץ־ישראל וויילט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון דער דרום־אַפריקאַנישער רעגירונג מיט מיכאל האַסקעל בראש. די קאָמיסיע רעפּרעזענטירט די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען פון דרום־אַפריקא אין ארץ־ישראל.
די קאָמיסיע האָט אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט פאָרשטעהער פון דער רעגירונג. פון ארץ־ישראל פאָהרט די קאָמיסיע קיין לאָנדאָן.

פּראָפ. וויצמאַן אויפ'ן וועג קיין לאָנדאָן

פּאַריז, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
פּראָפ. חיים וויצמאַן איז היינט געקומען קיין פּאַריז. ביינאַכט פאָהרט ער אָפּ קיין לאָנדאָן.

דער שטרייק פון די ווינדע־פיהרער אין ניו־יאָרק דויערט ווייטער

ניו־יאָרק, 8 (ספ. טעל.) דער שטרייק פון די ווינדע־פיהרערס, וועלכער האָט זיך אָנגעהויבען מיט אַ וואָך צוריק דויערט ווייטער, 2 טויזענד בנינים אין צענטער שטאָט זענען פּאַראַליזירט געוואָרען.

הילפס - אַקציע פאַר פרויען פון פוילישע יודען.

תל־אביב. אַן אָרגאַניזיר־קאָמיסיע פון פרויען־קרייזן ביים פאַרבאַנד פון די פוילישע עולים אין א"י האָט אין דער העברעאישער פּרעסע פאַרעפענטליכט אַן אויפרוף צו די אימיגראַנטינס פון פוילען וועגען אַ געמיינזאַמער הילפס אַקציע פאַר איינגעוואַנדערטע פרויען קיין פוילען, וואָס זייערע מענער האָבען נאָך נישט בעוויזען איינצואָרדנען זיך אין לאַנד.

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווע 32, טעל. 120-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוואַכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ · אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פ' 5—8 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 9—1

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC"
לימאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11—1.
טעל. 101-29.
פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101
פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76.
סטר אַרבּעטסלאָוע — חנוה.

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna.
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

קמח של פסח
תחת השגחת הראבינאט דפה לאדז!
שוין ווערט די איינציגע מיהל אויף לאָדז געכשר'ט אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראַבינאַט. אונזערע ג. קונדען וועלען זיך ווידער איבערציגען, אַז דאָס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאָר ביי דער פירמע
„עלעקטראָמלין"
לאָדז, זאַקאָנטנאַ 47, טעל. 147-40
וועלכע איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר די רעעלע און פּינקטליכע ליפערונג. פאַרקוקט אייך נישט אויף די פּראָווינצער מציאות, וואָס שטעלען אייך צו מעהלען, וואָס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאַר גריזען־מעהל און פאַר דעם גראָשען בילינגער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פאַרקויף. נאָר קומט שוין און בעשטעלט פּערזענליך אָדער דורך טעל. 147-40.
בעמערקונג: די ליפערונג פאַר דער פּראָווינץ קומען מיר נאָך די פאַרלאַנגען פון קויפער. מיט אַכטונג
Firma „Elektromłyn"
Łódź, Zakątna 47, tel. 147 40.

ליקווידאַציע־פאַרקויף!
זעלטענע איינקויפס־געלעגענהייט!
זעלטענע געלעגענהייט!
צוליב ליקווידאַציע
פאַרקויפט אויס דאָס בעקאַנטע מוד־ און קאַרט־געשעפט פון
H. WŁOSKI
לאָדז, 3 נאָוואָמיעסקאַ 3
טעל. 114-92, פראָנט, 2־טער שטאָק
צום איצטיגען פריהלינג און זומער־סעזאָן די בעסטע הערן און דאַמען־שטאָפען אויף פּאַלטענס און אַנציגער פון ביליצער, טאָמאַשאָווער און אַנדערע פאַבריקען
נוצט אויס די געלעגענהייט!
צו ליקווידאַציע־פּרייזען!
קומט און איבערצייגט אייך

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס דעם
ה' שלמה האַמערמעש
צוליב'ן טויט פון זיין
פאָטער נ"ע
המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
ברוך קליין און פרוי.

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פאַרשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

צו דער חתונה פון אונזערע פריינד פרל.
טאַבּטשאַ סאַכאַטשעווסקאַ
מיט ה' יודאַ הערשקאָוויטש
ווינשען מיר זיי אַ הערציגען מז"ט
און אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
יחיאל באַרובקאַ און פרוי

צו די תנאים פון אונזער ליבען זוהן, אייניקעל און ברודער
יוסף מאַשקאָוויטש
מיט פרל. אסתר לובעלסקאַ
(לענטשיץ)
ווינשען אַ גליקליכע צוקונפט
פאַמיליע ווינמאַן.

פּענסיאָנאַט
„NICEA"
אין קאַלומנאַ,
פּיעטריקאָווער 7/9
נעמט אָן בעשטעלונגען אויף פסח
שטרענג כשר!
אינפאָרמאַציעס אויפ'ן אָרט.
צו זעהר מעסיגע פּרייזען.
געדענקט דעם אַדרעס!

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַ. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 2-9 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַרענטגען־ גאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלעדליי פאָטאָגראַפיעס

לעזט און פאַרשפּרייט
דעם נייעם
פאָלקסבלאַט
לעבער
וועהען אויסגעגעבען ביליג
ביי ג. נאַרדמאַן
שראָדמיעסקאַ 8

Dr. med. Niewiaźski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר
אויס דער פאַמיליע סובעצקי
צוליב'ן טויט פון זייער מוטער
מרים נ"ע
זייט געטרייסט מיט די טראַדיציאָנעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
יוסף און מאַלטשע ראַטשטיין.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטרקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 184-78.
נעמט אָן פון 8-10 פרי, פון 1.30–4 נ"מ
און פון 6–7 אָוונד.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-20.
נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָוו.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med.
L. TENENBAUM
אַקושער־גינעקאָלאָג
פּילסודסקיעגאָ 15,
טעל. 206-75.
נעמט אָן פון 8-10 פריה און פון 4-8 אָוו.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז
און קעהלקאָפּ־קראַנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אָן פון 5–8 אָוונד.

פאַר גאַלד
בריזשוטעריע
און לאָמבאַרד־קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזער מיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
קוואַרץ־לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבעריגע האָר.
נעמט אָן פון 4—8 אָוונד.

איטאליענס ווענדונג צום פעלקער-בונד

וועגן אנהויבן שלום-אונטערהאנדלונגען

זשענעווא, 8 (ספ. טעל.)

דער פארזיצער פון „קאמיטעט פון 13" לא־פעז אליזאן האט בעקומען פון זשענעווער פאר־שטעהער פון דער איטאליענישער רעגירונג א בריף מיט פאלגענדען אינהאלט:

אויפ'ן אויפטראג פון מיין רעגירונג האב איך דעם כבוד אייך מיטצוטיילען, אז די איטאליענישע רעגירונג איז מסכים אין פרינציפ אנצוהויבען אונ־טערהאנדלונגען צו ליקווידירען דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט.

אדיס-אבעבא, 8 (ספ. טעל.)

דא איז געשטארבען דער אביסינישער קריגס־מיניסטער ראס מילוגעטא, וועמענס ארמעע איז פולשטענדיג צושלאגען געווארען דורך די איטאליענער.

אדיס-אבעבא, 8 (ספ. טעל.)

דא איז פארגעקומען א פראצעס געגען עטליכע אנפיהרער פון ראס דעסטאס ארמעע, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין פארנאכלעסיגען זייערע פליכטען בעת'ן אפטרעטען פון דער ארמעע. איינער פון די אנגעקלאגטע איז פארמשפט געווארען צום טויט.

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

דאס אויסערן־מיניסטעריום האט בעקומען א בעשטעטיגונג, אז דער ענגלישער אמבולאנס פון דוטען קרייץ אין אביסיניען איז יו'דער באמבאר־דירט געווארען. דאס מאל זענען פארהאן מענשליכע קרבנות.

מלחמה-פאניק אין דער וועלט

(ענדע פון רער ו'טער זייט)

צו דער רהיינישער גרעניץ. וייטערדיגע פאראר־דנונגען דארף מען ערווארטען ערשט נאך דער בער־ראטונג פון די מלוכות און מיט'ן סאוויעטישען אמבאסאדאר, וואס קומט פאר דינסטאג.

אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

די זיצונג פון ראט פון דער פעלקער־ליגע איז בעשטימט געווארען אויף פרייטאג דעם 13 מערץ. אויף דער דאזיגער אויסערגעוועהנליכער זיצונג וועלען אויך איינגעלאדען געווארען פאר־שטעהער פון דייטשלאנד.

היטלער'ס מעמאראנדום

בערלין, 8 (ספ. טעל.)

היטלער'ס מעמאראנדום איז איבערגעגעבען געווארען די רעגירונגען פון ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, פוילען, בעלגיען און טשעכיען. צווי־שען אנדערע פונקטען געפינט זיך אויך דארט א פונקט, אז דייטשלאנד איז גרייט צוריק אריינצו־טרעטען אין דער פעלקער־ליגע, אויב מ'וועט איר צוריקגעבען די קאלאניעס.

פראנצויזיש-סאוויעטישער אפמאך אין סענאט

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

היינטיגען דאנערשטאג הויבט זיך אן אין פראנצויזישען סענאט די דיסקוסיע וועגען דעם פראנצויזיש־סאוויעטישען אפמאך, וואס איז שוין ראטיפיצירט געווארען דורך דעם פארלאמענט. עס איז נישט פארהאן קיין שום ספק, אז דער אפמאך וועט אין סענאט ראטיפיצירט ווערען מיט א גרויסער מעהרהייט.

פראנקרייך וועט זיך ניט אפשטעלן פאר קיין שום דראהונגען

שארפע רעדע פון פרעמיער סארא

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

פרעמיער סארא האט דורך ראדיא געהאלטען א גרויסע רעדע. ער האט געזאגט, אז דאס פראנ־צויזישע פאלק דארף בלייבען רוהיג אלס קאנ־טראסט צו די ליידענשאפטליכע אקצענטען פון דער רייכסטאג־טריבונע. ווייטער האט סארא שארף פער־אורטיילט דעם דייטשען שריט און דערמאהנט, אז פראנקרייך וואלט נאך דער מלחמה געקענט בע־זיצען די רהיינישע טעריטאריעס, כדי זיך צו פערזי־כערן פאר א נייער דייטשער אינוואזיע. פראנק־רייך האט ... געטון און זיך נאר בע־גנוגענט דערמיט, וואס די דייטשע שטחים, אויף 50 קילאמעטער אויפ'ן לינקען רהיין־ברעג זענען דעמיליטאריזירט געווארען. אין יאהר 1925 איז די דייטשע רעגירונג אליין ארויסגעטרעטען מיט דער איניציאטיוו וועגען שליסען דעם לאקארנא־אפמאך. דער אפמאך איז געשלאסען געווארען און די אקופאציע פון אויבער־רהיין, וועלכע האט געדארפט דויערען ביז'ן יאהר 1935 איז אפ־געשאפען געווארען אין יאהר 1930. דערמיט האט פראנקרייך געגעבען א בעווייז, אז זי שטרעבט צו פארבעסערן די בעציהונגען מיט דייטשלאנד.

אין די לעצטע יאהרען זענען די דייטשע מעשים שטענדיג געווען אין סתירה מיט זייערע רייד. זיי האבען שטענדיג גערעדט וועגען שלום און האבען מיט א גרויס געדודער פערלאזען די אפרוסטונגס־קאנפערענץ, זענען ארויסגעטרעטען פון דער פעלקער־ליגע, איינגעפיהרט אלגעמיינעם מיליטער־פליכט און אויסגעבויט די ארמעע. אומ־זיסט האט מען געפרובט צוציהען דייטשלאנד צום אלגעמיינעם זיכערהייטס־אפמאך און צו א לופט־אפמאך. דייטשלאנד האט זיך דערפון ארויסגע־דרעהט. מיר האבען אבער געהאפט, אז דייטשלאנד וועט האנארירן איהרע אפמאכן. די דעמיליטאריזירטע סטרעפע האט אונז געגעבען די זיכערקייט, אז בעת אן אנפאל, וועלען מיר איהם קענען צוריק־שטויסען שוין אויף דער גרעניץ. דעם 28 פעב־רואר האט היטלער געגעבען אן אינטערוויו וועגען א פארשטענדיגונג צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד און שוין דעם 29 פעברואר האט דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין בערלין בעקומען אינסטרוקציעס, אז ער זאל אדורכפיהרען מיט היט־לער'ן א געשפרעך וועגן בעשטימען די פרינציפען פון אזא פארשטענדיגונג. דעם 2 מערץ איז דער אמבאסאדאר פאנסעט אויפגענומען געווארען דורך היטלער'ן אין דער אנוועזענהייט פון אויסערן־מיניס־טער נויראט. היטלער האט געענטפערט, אז ער וועט בקרוב געבען די דאזיגע פרינציפען און געבעטען אז דער בעזוך זאל בלייבען אין געהיים. אבער אנשטאט די פארשטענדיגונגס־פרינציפען האט דער פראנצויזישער אמבאסאדאר בעקומען דעם דייטשען מעמאראנדום, אין וועלכען ס'ווערט געבראכן דער לאקארנער אפמאך און בעזעצט דער אויבער־רהיין. אלס מאטיוו גיט די דייטשע רעגירונג אן דעם פראנצויזיש־סאוויעטישען אפמאך, וועלכער ווערט דורך איהר נישט געגנוי אינטערפרעטירט און וואס פראנקרייך האט שוין פיל מאל אפגעלייקענט און אפילו היטלער אליין האט שוין נאכ'ן אונטער־שרייבען דורך לאוואל'ן דעם פראנצויזיש־סאוויעטי־שען אפמאך, ערקלערט, אז דאס דעמיליטאריזירטע געביט וועט נישט פארגוואלדיגט ווערען, ווען אפילו די מאטיווען זאלען זיין ריכטיגע טאר די דייטשע רעגירונג נישט אליין אויסמעסטען קיין גערעכ־טיגקייט, ווייל דער לאקארנער אפמאך זאגט, אז אויב עמיצער פון די צדדים וועט האבען א טענה, מוז ער זיך ווענדען צו די, וועלכע האבען דעם אפ־מאך אונטערגעשריבען, אדער צום האגער טריבו־נאל, צו וועלכען פראנקרייך האט געוואלט געהען. לויט איהרע ערקלערונגען מיט 15 טעג צוריק.

היטלער, ברעכענדיג איין טראקטאט, האט סארא געזאגט, וויל שוין נעהמען אויף זיך נייע פערפליכטונגען. איך האב נישט בעטראכט די נייע פראפאזיציעס, קודם־כל דערפאר, ווייל אין פערלויף פון א יאהר ברעכען די דייטשען שוין צום צוויי־טען מאל אפמאכען, און צווייטענס ווייל דייטשלאנד האט אהן אונזער וויסען בעזעצט דעם אויבער־רהיין דורך פיל מיליטער. מיר זעהען אויף א ברוטאלען אופן געשטעלט געווארען פאר א געשעהענעם פאקט. ס'איז שוין נישט פארהאן קיין שלום אין איי־ראפא און מ'וועט נישט קענען דערהאלטען קיין אינטערנאציאנאלע בעציהונגען אויב ס'וועלען אנ־געווענדעט ווערען אזעלכע מעטאדען. די פראנצוי־זישע רעגירונג וועט נישט בעטראכטען די נייע פרא־פאזיציעס און נישט אפטרעטען פאר קיין שום דראהונגען. איך ערקלעהר, אז מיר ווילען דער־האלטען די פרינציפיעלע גאראנטיעס פון דער זי־כערקייט פאר פראנקרייך און בעלגיען, וועלכע זענען אונטערגעשריבען געווארען דורך ענגלאנד און איטאליען. מיר וועלען נישט איבערלאזען שטראסבורג אונטער דעם שטח פון דייטשע הארמאטן. מיר פערטיידיגען נישט נאר אונזער גורל, נאר די עלעמענטען פון אייראפעאישען שלום. די דייטשע רעגירונג האט געמיינט, אז זי האט אויסגעקליבען א גוטען מאמענט בייז דער פאראלאמענט־אקציע. די דייטשען האבען געמיינט, אז די רייבונגען צווישען די ריכטונגען ערב די וואהלען וועלען זיין גינסטיג פאר איהר אטענטאט. די דייטשע רעגירונג פערגעסט אבער, אז אין די דראהענדע מאמענטען פון אונזער געשיכטע שווייגן אלע ריכטונגען, זיי פעראייניגען זיך צו שיצען די נאציאנאלע אומאפהענגיקייט און זיכערקייט פון לאנד. דאס פראנצויזישע פאלק איז גרייט ביי אלע אומשטענדען צו געבען בעווייזען, אז מ'קען נישט רעכענען אויף א בעוואפענטע קראפט, וועלכע זאל קענען פראנקרייך בעהערשען און פערקנעכטען.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

אורטייל אין גרויסען קאמוניסטישען פראצעס

עהעגעכטען האט דאס קרייזגעריכט ארויסגע־טראגען אן אורטייל אין גרויסען פאליטישען פרא־צעס וועלכער האט זיך געצויגען עטליכע טעג. לויט דעם האגיגען אורטייל זענען די אנגעקלאגטע לע־ווינסקי און יעגער פאר'משפט געווארען אויף 7 יאהר טורמע, גראסמאן, פאצאנאווסקא, קאץ, קאר־רענקאווסקי און פאשינסקי אויף 6 יאהר יעדער, וואסערשטרום און וולבער אויף 4 יאהר טורמע. פכונע אלע אנגעקלאגטע איז אנגעווענדעט געווארען די אמנעסטיע.

מארד אין א צוג

אין צוג זשיראדאוו—ווארשא איז אויסגע־פיהרט געווארען א באנדיטען־אנפאל. אין מאמענט ווען דער צוג איז געווען אין פולען גאנג, איז אין וואגאן אריינגעפאלען א באנדיט מיט א רעוואלווער, אין האנד. ער איז צוגעלאפען צו יעקב זאכמאן (כמיעלנא 72) אן אינקאסענט פון דער שפריט הויז־מאנאפאליע אין גראדזשיסק, געשאסען צו איהם און אוועקגעלעגט א טויטען אויפ'ן ארט. נאכדעם האט דער באנדיט געכאפט די געלדטאשע פון זאכמאנען, ארויסגעשפרונגען פון צוג און נעלם געווארען.

בריף צווישען פוילען און ארץ-ישראל וועלען צוגעשטעלט ווערן אין 6 טעג

דאס פאסט - מיניסטעריום האט געענדערט דעם וועג פון די פאסט - אמבולאנטען, וועלכע פיהרען אריבער די קארעספאנדענץ קיין ארץ - ישראל. ביז איצט איז די קארעספאנדענץ געשיקט געווארען איי־בער טשעכיען, יוגאסלאוויען, איטאליען און דאן מיטן ים קיין חיפה. איצט איז די טראסע פערקלע־נערט געווארען. די פאסט געהט דורך טשעכיען, אונגארן ביז גריכענלאנד, פון וואנען ס'געהען אפ־טער אפ שיפען קיין פאלעסטינא. א דאנק דער ענ־דערונג וועלען געוועהנליכע בריף אנקומען קיין פא־לעסטינע אין פערלויף פון 6 ביז 7 טעג.

וועגן בעפרייען יודישע קינדער פון שבת - לימודים אין עלעמענטאר - שולען.

די "חורב"־ צענטראלע ביי דער אגודת ישראל מעלדעט: אין צוזאמענהאנג מיט די אינטערווענציען פון אגודת ישראל און דיפוטאטישע פארלאמענ־טאריער ביים בילדונגס מיניסטעריום וועגן דעם וואס אין די פאוושעכנע שולען צווינגען די שול־לייטערס די יודישע קינדער צו בעזוכען די שולען אום שבת ווי אויך אין די ווינטער תדשים פרייטאג נאך ליכט צינדען, איז ערהאלטען געווארען א תשובה פון ביל־דונגס־מיניסטעריום, אז דאס מיניסטעריום האלט, אז די פראגע איז פרינציפיעל ערלעדיגט געווארען (לויט די פאריגע פעראָרדנונגען פון 28.2.1923 און פון 4.4.1924 נר. 1-1007 דאס די שול־לייטער זענען מחויב צו בעפרייען די יודישע קינדער אום שבת ווי אויך פרייטאג נ.מ. אויף די אינדיווידועלע בקשות פון די עלטערן.

גלייכצייטיג טיילט דאס מיניסטעריום מיט, אז עס איז גרייט אויסצופארשען די קאנקרעטע פאלען, אין וועלכע די שול לייטער וועלען נישט בעפרייען די קינ־דער אויף שבת.

די חורב צענטראלע ביי דער אגודת ישראל ווענ־דעט זיך דעריבער צו די שטעט אין וועלכע מען צווינגט יודישע קינדער צו געהן שבת אין שול אר־ריין, זיי זאלען וועגען דעם שריפטליך מעלדען קאנ־קרעטע פרטים אויפ'ן אדרעס פון דער „חורב"־צענטראלע ביי דער אגודת ישראל, ווארשא, סט. יער־כסא 22.

געשאפען א נייע יודישע פאך - בע-ראטונגס שטעלע ביי דער געזעלש. „צענטאס".

ביי דער צענטראלער געזעלשאפט פאר קינדער־שוץ און יתומים פערזארגונג („צענטאס") אין ווארשע, איז געשאפען געווארען א פאך־בעראטונגס שטעלע פאר דער יודישער יוגענד. די בעראטונגס־שטעלע וועט, אויפ'ן סמך פון פסיכאלאגישע אונטער־זוכונגען ערטיילט ווערען פאך אויסוואהל פון דער יו־דישער יוגענד, וואס ענדיגט די אלגעמיינע (פאוושעכנע) שולען און די יודישע פאלקס שולען.

אויסשטעלונג פון פוילישער ביכער-פראדוקציע אויפ'ן מזרח יריד אין תל אביב.

די פוילישע א"י־דיגע האנדעלס קאמער טיילט מיט אויפ'ן יסוד פון די בודאיצט רעגיסטרירטע אנ־מעלדונגען אז די פוילישע אויסשטעלונג אויפ'ן תל־אביבער מזרח יריד וועט רעפרעזענטירטען כמעט אלע צווייגען פון דער פוילישער פראדוקציע, וואס זע־נען צוגעפאסט פאר'ן עקספארט. אויף דער אויסשטע־לונג וועט אויך זיין ארגאניזירט א ספעציעלע אפטיי־לונג פון דער פוילישער ביכער־פראדוקציע. א בעזונ־דער טייל וועט זיין געווידמעט דעם מארשאל יוזעף פילסודסקי. (חש"א).

בריף אין רעדאקציע

צו דער רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט".

ג' ה' רעדאקטאר!

מיר בעטען אייך פערעפענטליכען פאלגענדען בריף, יאר וועלכען מיר דאנקען אייך פאראויס:

אין צוזאמענהאנג מיט'ן שחיטה־פערבאט האט די פערוואלטונג פון אונזער פעראיין בעשלאסען צו רופען דעם 14 און 15 ד. ח. נאך לאדז א לאנדעס־צוזאמענפאהר פון אלע פליישער־ארבייטער אין פוילען, כדי צו בעהאנדלען די סכנה, וועלכע עס דראהט די טויזענטער יודישע פליישער־ארבייטער מיט'ן איינפיהרען דעם שחיטה־פערבאט.

אין שייכות מיט'ן ארגאניזירען דעם דערמאנ־טען צוזאמענפאהר, האט א דעלעגאציע פון אונזער פערוואלטונג זיך געוואנדען צום קהלה־פרעזעס דעפ. מינצבערג, כדי אדורכצוריידען א גאנצע רייהע ענינים, וועלכע זענען מיט דעם פערבונדען. ווי גרויס איז אבער געוועזען אונזער איבעראשונג, ווען דעפ. מינצבערג האט אונזער דעלעגאציע נישט אויפגענומען.

מיר גיבען דאס איבער דער עפענטליכקייט.

פאר דער פערוואלטונג פון פראפ. פעראיין פון פליי־שער־ארבייטער אין לאדז, ב. יאסעלעוויטשא 16.

פרעזעס: (—) מרדכי קוודא.

סעקרעטאר: (—) משה קארפעל.

Dr. Wołkowyski

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייט בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

נעמט אן פון 8—11 פיטאג און 4—9 אוונט.

ראדיא־ פראגראם

מאנטאג, דעם 9טען מערץ.

6.34 — גימנאסטיק. 6.50 — פליטען. 7.20 — ידיעות. 7.30 — פליטען, 7.55 — אינפארמאציעס. 8.00 — אוידיציע פאר שולען, 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — ידיעות. 12,15 — פליטען. 12,25 — סאלאן מוזיק. 1,25 — הויז־ווירטשאפט. 1,30 — פליטען. 3,12 — לאדזער בערזע. 3.15 — עקספארט. 3.20 — ווארשאווער בערזע. 3.30 — לידער, 4,15 — קאנצערט. 44,5 — סקעטש. 5.00 — „דאס בע'עוולהטע קינד" — שמועס. 5,15 — פאעזיע. 5.20 — קאנצערט. 5.50 — שמועס. 6.00 — לייכטע מוזיק. 6,30 — שמועס פאר קינדער. 6.45 — פליטען. 6.55 — — ווירטשאפטליכער שמועס. 7.05 — פליטען. 7.20 — רעקלאמע קאנצערט. 7.35 — ספארט. 7.50 — אקטועלער שמועס, 8,00 — קאנצערט, 8.45 — אוונט ידיעות. 9.00 — ווינער לידלער. 9.30 — ליטעראַרישער אוונט. 10.00 — סימפאנישער קאנ־צערט, 11,00 — ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ־מוזיק, טראנסמיסיע פון דער לאדזער „זשעמיאנסקא".

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07

ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוואכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פרייזען

בע'גנבעט א קעלצער סוחר.

(א) אויף דער נאוואמיעיסקא גאס האבען גנבים געמאכט א קינסטליכען געדראנג און ארויסגעצויגען פון טאש ביים קעלצער סוחר יאנקעל פאקולא א פארט־פעל מיט 1,200 זלאטעס מזומן־געלד.

פער'סמט מיט שפייז.

(א) מיט נישט־פרישען שפייז האט זיך אויף מאסלאווסקא 4 פער'סמט דאס פארפאלק שאפע־רעק מיט זייערע 2 קינדער.

צי האסט שוין

רעזערווירט א פלאץ קיין טשענסטא־כאווקע אויף קוראציע

אויספלוג קיין ווריען

אבפאהר דעם 10־טען מערץ

איינשרייבונגען:

Wagons Lits Cook

Piotrkowska 68.

איראפא ערב דער ענטשיידונג

היטלער צורייסט טראקטאטען און לייגט פאר נייע

און ווייטער האט דער „פיהרער" מיט א אונ־ [illegible]ליכער ברוטאליטעט צוריסען א אינטערנאַ־ ציאנאלען אפמאך און איצט דוקא אזעלכען וועלכען ער האט להיפוך צו די פריהערדיגע צוריסענע טראק־ טאטען, בעטראכט נישט פאר א דיקטירטען, אנגע־ ווארפענעם, נאר א פריוואוויליגען.

היטלער שפילט אין אפענע קארטען, און ער האט אייגענטליך נישט נעקיטירט נאר צוריסען דעם לא־ קארנא־אפמאך. ער איז איצט געגאנגען אויפן וועג פון דער גרעסטער ריזיקא. ער האט אויפן ערשטען פלאן ארויסגערוקט כלומרשט דעם כבוד פון דייטש־ לאנד און נישט זיך גערעכענט מיט קיין שום פאלגען.

אויב מיט א יאהר צוריק דעם 16טען מערץ האט היטלער צוריסען די אנטוואפענע קלויזולען פון ווערסיילער טראקטאט האט ער איצט צוריסען א טראקטאט, וועלכען ער האט בעטראכט אלס א פריוואוויליגען אקט פון דייטשלאנד. אין דעם איז פאראן א ריזיגער אונטערשיד און דעריבער טאַ־ קע דארף די לאגע היינט בעטראכט ווערען פאר א סך ערנסטער ווי פאראיאהרען.

דער לאקארנא־פאקט וועלכען היטלער האט נעב־ טען געקינדיגט שטעלט זיך פאר אזוי:

ער האט צוויי פאראויסזעצונגען:

1) דייטשלאנד, בעלגיען פראנקרייך, און ענגלאנד אנערקענען און גאראנטירען די גרעניצען צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך, לויט ווי זיי האבען זיך געשאפען נאך דער מלחמה און לויט ווי זיי זענען פעסטגעשטעלט געווארען אין ווערסיילער טראקטאט.

2) די אלע מלוכות אנערקענען ווייטער, אז ס'דאר־ פען אויך להבא אפגעהיטען ווערען די פאראגראפען 42 און 43 פונם שלום טראקטאט, וועלכע זעהען פאר אז די ראהיין־זאנע טאר נישט מיליטאריזירט ווע־ רען, — די „ראהיין־זאנע" — דאס איז יענער שטיקעל דייטשער טעריטאריע, וואס ליגט אויף דער לינקער זייט פון טייך ראהיין, צו פראנקרייך און בעלגיען צו. די „ראהיין זאנע" נעהמט ארום א פאס פארען אויך אויף דער רעכטער זייט פונם ריין, — אלזא שוין צו צענטראל דייטשלאנד צו, — וואס איז ברייט 50 קילאמעטער, אויפן דאזיגען גאנצען שטח איז דייטש־ לאנד פערבאטען צו האלטען טרופען, פארטיפיקא־ ציעס און בכלל מיליטערישע פאזיציעס פון וועלכען מין עס זאל נישט זיין.

אויפן יסוד פון די דאזיגע צוויי פאראויסזעצונ־ גען פערפליכטען זיך די מלוכות—דייטשלאנד, פראנק רייך, ענגלאנד און בעלגיען — אויף די פאלגענדע פונקטען:

1) נישט צו אטאקירען איינער דעם צווייטענס טעריטאריע, נישט צו פיהרען קיין מלחמה איינע געגען דער צווייטער.

2) צו ליקווידירען יוריסטישע שטרייטיגקייטען דורך פערהאנדלונגען ביים האאגער טריבונאל.

3) צו ליקווידירען פאליטישע דיפערענצען דורך ספעציעלע ארביטראזש קאמיסיעס, און — אויב דאס גיט זיך נישט איין — אנצופרעגען דעם ראט פון פעלקער־בונד.

נאר אין איין אויסנאהמס־פאל פערפליכטען נישט די דאזיגע בעשטימונגען, נישט צו פיהרען קיין מלחמות און נישט אנצוקומען נישט צו ארביטראזש און נישט צום פעלקער בונד, דאס איז דעמאלט, ווען: דייטשלאנד בעפעסטיגט דאס ראהיין־געביט און גלייכצייטיג שיקט זי אהין ארויס סאלדאטען — דאן איז פראנקרייך בערעכטיגט דערויף זאפארט צו ענט פערען מיט קריג און בעלגיען און ענגלאנד זענען פערפליכטעט, צו קעמפען מיט פראנקרייך צוזאמען געגען דייטשלאנד.

ס'איז כאראקטעריסטיש, אז די דייטשע רעגירונג האט געזוכט, דווקא צו ערפילען די אלע אינם פאקט פאראויסגעזעהענע בעדינגונגען, און גלייכצייטיג אי ארויסצושיקען טרופען, אי צו בויען פארטיפיקאציעס וואלט דייטשלאנד נאך געטון איינע פון די ביידע זא כען, וואלט נישט חל געווען דער פאראגראף פונם פאקט, וועלכער גיט פראנקרייך א רעכט צו ערקלע־ רען מלחמה. וואלט דייטשלאנד געטון נאר איינע פון די ביידע זאכען, — וואלט פראנקרייך פריהער געמוזט אנפרעגען דעם פעלקער בונד־ראט, איידער זי וואלט געקאנט ערקלערען מלחמה.

ווי מיר זעהען געפינט זיך פראנקרייך אין איצ טיגען מאמענט לויט די בעשלוסען פון לאקארנא־ פאקט אין קריגס־צושטאנד מיט דייטשלאנד, דער פראנצויזישער אמבאסאדאר וואלט אייגענטליך גע־ דארפט פערלאזען דייטשלאנד.

די רעציזיע, וואס היטלער האט אנגענומען איז די גאנצע צייט געווען גוט קאנספירירט ביז צום לעצ טען מאמענט, אלע אטאקעס אויף דעם פראנצויזיש־ סאוויעטישען פאקט זענען אין די לעצטע טעג איי־ נגעצויגען אפגעשטעלט געווארען, און דער קאנטראקט מיט לאנדאן אין דער פראגע פון דער ים קאנפערענץ איז די גאנצע צייט געווען זארגפעלטיג אויסגעהאל־ טען.

ווי מען איז זיך משער האט היטלער פשוט גע־ וואלט אויסנוצען די איצטיגע אינטערנאציאנאלע פא ליטישע לאגע, וואס קען זיך שוין מעהר שפעטער נישט איבערחזרן, ווארשיינליך האט אויך מוסאליני דא א האנד. אין דער לעצטער צייט זענען צווישען בערלין און רוים פארגעקומען לעבהאפטע אונטער־ האנדלונגען און מסתמא איז צווישען ביידע דיק־ טאטארען געקומען צו א הסכם וועגען געוויסע פראגען.

דריי מעגליכקייטען ווערען פאראויסגעזעהן נאך היטלערס לעצטען געשעהענעם פאקט: 1) א בעוואַ־ פענטע רעאקציע פון פראנקרייך. וואס מען האלט פאר אויסגעשלאסען. 2) צוזאמענרופען די סעסיע פון דער פעלקער־ליגע, 3) א בלאקאדע פון דייטשלאנד.

וואס שייך דער דריטער מעגליכקייט מאכט שוועריגקייטן דער פאקט, וואס דער ענגלישער פלאט איז אנגאזשירט אויפ'ן מיטעלענדישען ים. אהן אי־ טאליענס הסכם איז דעריבער נישט מעגליך קיין ווירקזאמע בלאקאדע פון דייטשלאנד. ביי אזא ע־ ווענטועלער בלאקאדע וואלט געקומען אין בעטראכט נאר א טייל פון ענגלישען פלאט ווי אויך דער גאנ־ צער פראנצויזישער פלאט. וואס שייך די אנדערע מלוכות, גלויבט מען אז בעלגיען און האלאנד וואל מען מסכים געווען אויף א בלאקאדע, דאס גלייכען עסטרייך, שווייץ, און טשעכאסלאוואקיען, עס איז נאר א פראגע ווי אזוי פוילען וואלט אין דעם פאל געהאנדעלט, יעדענפאלס מוז מען אננעהמען דעם איצטיגען מאמענט פאר זעהר ערנסט. די ווערטער וואס היטלער האט אין זיין רעדע געלאזט פאלען אויפן אדרעס פון פראנקרייך, קען פראנקרייך בע־ טראכטען אלס א אריינמישונג אין איהרע אינערליכע ענינים און אלס בעלידיגונג פון איהר נאציאנאלען פרעסטיזש.

אויך דאס מאל ווייזט זיך ארויס ווי נישט צוגע גרייט די מערב מלוכות זענען געווען צום דאזיגען נייעם שריט פון היטלערן. בעת מען האט אין דייטש־ לאנד ווי מען מעלדעט פון שווייצארישע קרייזען, שוין זייט וואכען נעגרייט אדורכצופיהרען די מילי־ טאריזאציע פון אויבער רהיין האט מען אין לאנדאן און פאריז נישט אונטערגענומען קיין שום שריט אזוי, אז עס איז שוין געווארען א געשעהענער פאקט הויבט מען אן זיך ערשט צו בעראטען וועגען מיט־ לען וואס דארפען אנגענומען ווערען.

ברעכענדיג דעם לאקארנער אפמאך און ארויס־ רופענדיג געגען זיך דערמיט א שטורם אין דער גאנ צער וועלט האט אבער היטלער גלייכצייטיג, בכדי צו פאראליזירען א תיכפדיגע געגען אקציע מצד די פער אינטערעסירטע מלוכות פערעפענטליכט א דעקלארא־ ציע אין וועלכער ער ערקלערט זיך גרייט אנשטאט דעם איצט געבראכענעם טראקטאט צו שליסען א רייה נייע טראקטאטען. היטלער ערקלערט, אז ער איז גרייט: 1) צוזאמטרעטען צו אונטערהאנדלונגען מיט פראנקרייך וועגען א נעגענזייטיגער דעמיליטאריזא־ ציע פון די גרעניצען, 2) שליסען מיט פראנקרייך א לאנג־יעהריגען נישט אנגרייפס אפמאך, 3) דייטש־ לאנד איז מסכים איינצולאדענען ענגלאנד און איטא־ ליען אלס גאראנטען אין דעם אויבענדערמאנטען נישט אנגרייפס־אפמאך. 4) דייטשלאנד איז מסכים אז צום דאזיגען אפמאך זאלען אויך קענען צוטרע־ טען אנדער מלוכות. 5) דייטשלאנד איז גרייט צו שלי סען א לופט־אפמאך. 6) בכדי צו געבען א בעוויז פון זיין שלום ווילען אויף מזרח איז היטלער גרייט צו שליסען א נישט אנגרייפס אפמאך מיט ליטע, 7) דייטשלאנד איז גרייט צוריק אריינצוטרעטען אין דער פעלקער־ליגע, לאזענדיג אבער פאר זיך דאס רעכט צו בעריהרען די פראגע פון די קאלאניאל מאנדאטען.

די אלע פארשלאגען זאלען דאס פערזיסען די ביטערע פיל וואס היטלער האט מיט צורייסען דעם לאקארנא אפמאך נעגעבען די מערב איראפעאישע מלוכות. עס מאכט ממש א קאמישען איינדרוק דער גאנצער פארשלאג: צורייסענדיג א פריוויליגען אפ־ מאך לענט היטלער פאר גלייכצייטיג צו שליסען אויף זיין ארט א רייה נייע אפמאכען. אבער ווי איז פאר־ האן די זיכערקייט אז די אפמאכען וואס ער ליינט איצט פאר וועלען האבען א לענגערן קיום ווי אלע ביזאיצטיגע אפמאכען? ביי אזעלכע בעדינגונגען מוז דאך די נייעסטע שלום דעקלאראציע פון היט־ לערן בעטראכט ווערען נאר ווי א מאנעווער בכדי עס זאל גלאטיג אראפ די מיליטאריזאציע פון אויבער רהיין. עס איז אבער א גרויסער ספק צי פראנקרייך וועט זיך דאסמאל לאזען כאפען אין דער היטלעריס־ טישער נעץ. האט דאך פלאנדין תיכף נאכן דער־ האלטען די ידיעה וועגען דעם נייעם היטלעריסטישען „פוטש" געשטעמפעלט די גאנצע האנדלונג, אנווייז זענדיג אז מעהרערע מאל האט ער זיך געווענדעט צו דייטשלאנד מיט פארשלאגען וועגען אנהויבען אונ־ טערהאנדלונגען אבער דייטשלאנד האט יעדעס מאל דעם ענין אפגעשלעפט. און ריכטיג האט פלאנדען אנגעוויזען אז עס איז לעכערליך דאס די אונטער־ האנדלונגען וועגען א דייטש - פראנצויזישער דער־ נעהנטערונג זאלען זיך אנהויבען מיט א איינגעווי־ ליגען, אייגענווייטיגען ברעכען דורך דייטשלאנד דעם לאקארנער אפמאך.

ווי עס זאל אבער נישט זיין די שטימונג אין פראנקרייך, געפינט זיך דער שליסעל פון דער סיטוא־ ציע אין לאנדאן. פון ענגלאנדס האלטונג איז אפ־ הענגיג די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון די געשע־ הענישען, מיט א יאהר צוריק בעת היטלער האט גע־ בראכען די מיליטערישע קלויזולען פון ווערסיילער טראקטאט האט ענגלאנד דער זאך פון שלום געטון א בערישע טובה שליסענדיג מיט דייטשלאנד דעם ים־אפמאך וואלט ענגלאנד דאן ארויסגעוויזען א ע־ נערגישערע האנדלונג וואלט זיכער נישט נעקומען צו דעם איצטיגען ברעכען פון לאקארנער אפמאך. אבער די וועגען פון דער ענגלישער פאליטיק זענען נישט קלאר, און הגם זייט יענער צייט האט זיך אין ענג־ לאנד א סך געענדערט, קען מען אבער דאך נישט פאראויסזעהן אויף וואס פאר אנ'אופן ענגלאנד וועט דאסמאל רעאגירען.

אויב עס איז שווער פאראויסצוזעהן ווי אזוי עס וועלען זיך ענטוויקלען די געשעהענישען אויף מערב איראפע, איז אבער גאנץ קלאר די לאגע אויף מזרח. פארן פרייז פון צייטווייליגע „צערייספארע" נישט־אנגרייפס אפמאכען אויף מערב האפט היטלער צו בעקומען פרייע הענד אויף מזרח. ציניש, אפען און ברוטאל האט היטלער פראקלאמירט א פערניכ־ טונגס קאמף געגען רויטען ראטען־פערבאנד, דא שפילט ער זיך נישט אין קיין שוב שלום ווערטער, דער וועג איז פאר איהם דא א קלאר אנגעצייכענטער און וועט איהם נישט געלונגען צו בעקומען פרייע הענד אויף זיין הויב צוג אויף מזרח, נאך וועלכען ער האפט זיך צו ווארפען אויף מערב, וועט ער זיך ווארפען אויף ביידע זייטען מיט אמאל. צו דעם גרייט ער זיך צו מיט דער גאנצער לאגישער קאנסעקווענץ פון א דיקטאטאר וואס האט נישט קיין אנדערען אויסוועג, ווי נאר א אינטערנאציאנאלע אוואנטורע.

און וועגען דעם מוזען די פעלקער שטענדיג גע־ דענקען.

נעגוס און מוסאליני מסכים אנצוהויבען שלום-אונטערהאנדלונגען

די געשעהענישען אויפ'ן אביסינישען פראנט האבען איצט אנגענומען אזא ווענדונג, אז עס גיט די מעגליכקייט פאר זשענעווא צו מאכען א פרוב פון אן ענדגילטיגער ליקווידאציע פון אי־ טאליעניש־אביסינישער מלחמה. דער זשענעווער קא רעספאנדענט פון „ק.פ." שרייבט וועגען דעם ענין פאלגענדעס: צווישען אידענען און פלאנדען איז געקומען צו א קאמפראמיס. עס זענען קיין רוים און אדיס אבעבא ארויסגעשיקט געווארען אויפ פאדערונגען אונטערצונעהמען שלום אונטערהאנדלונ גען און ביז עס וועט בעקומען ווערען א ענטפער איז אפגעלעגט געווארען דאס איינפיהרען אין לע־ בען די נאפט־סאנקציעס, גלייכצייטיג איז אבער דעם טעכנישען סוב קאמיטעט פעראָרדענט געווא־ רען צוזוגרייטען א פולשטענדיגען פלאן פון די דאזיגע סאנקציעס.

עס איז אויך א קאמפראמיס אופן אויך ער־ לעדיגט געווארען דער טעקסט פון דער אויפפא דערונג, פארמעל האט זי נישט דעם כאראקטער פון א אולטימאטום און האט אויך נישט קיין דאטע אויף א ענטפער, פאקטיש איז אבער פא־האן אזא דאטע, דאס איז דער 10 מערץ, דער טאג אין וועל־ כען עס וועט זיך ווידער צוזאמענקומען דער „קא־ מיטעט פון 13" מען זעהט פאר, אז אין דעם טאג וועלען קומען קיין זשענעווע נישט נאר די אויס־ לענדישע מיניסטארן פון ענגלאנד און פראנקרייך נאר אויך אלע אייראפעאישע אויסערן־מיניסטארען וואס רעפרעזענטירען די מלוכות וואס געהערען צו דער פעלקער־ליגע.

צווישען אידענען און פלאנדענען איז פארגע קומען א געוויסער שארפער קאמף וועגען דעם פארמו־ לירען די אויפפאדערונג צו א וואפענשטילשטאנד אין משך פון א פאר טאג, פלאנדען האט געוואלט, אז די דאטע זאל זיך בעציהען נאר וועגען טערמין פון אנהויבען די אונטערהאנדלונגען [illegible] וואפען־ שטילשטאנד. אידען האט נאכגעגעבען, די ענגלי־ שע קרייזען שטרייכען אבער אונטער, אז ער האט נאכגעגעבען נאר בכדי נישט צו דערפיהרען צו א ברוך מיט די פראנצויזען ביים א צווייט ראנגיגען פונקט און אז עס איז פערשטענדליך, אז די אונטער־ האנדלונגען וועלען זיך נישט קענען ציהען אין דער אונענדליכקייט, אויב מוסאליני וועט אויף זיי מסכים זיין.

דאגעגען האבען די ענגלענדער דערגרייכט, אז אין טעקסט פון אויפפאדערונג ווערט געזאגט, דאס די אונטערהאנדלונגען מוזען געפיהרט ווערען אין „די ראהמען פון דער פעלקער ליגע און אין הסכם מיטן גייסט פון פאקט". ס'איז פערשטעהט זיך א זעהר עלאסטישע פארמולע. אבער דאך שליסט זי אויס צו נעהמען אלס יסוד פון די אונטערהאנד־ לונגען די איטאליענישע נצחונות און דעם פאקט פון דער אקופאציע פון אביסינישען טעריטאריום.

אידען איז געווען נאכגיביג אין פארמעלע פראגען. עס דוכט זיך אבער, אז וואס שייך דעם פרינציפ אליין איז ער געווען אומבויגזאם. עס איז געווען אזוי פערטראכט, אז אין פאל וועט מוסאליני וואלט זיך אפגעזאגט, וואלט פלאנדענען נישט געבליבען קיין אנדערער אויסוועג ווי אנצו־ נעהמען מיט א שווער הארץ די נאפט־סאנקציעס. ער האט נאר געוואלט געווינען א פאר טעג, דאס האט אבער זיכער נישט געשטארקט די פראנצויזיש־ ענגלישע בעציהונגען. די פארשטעהער פון דער ענגלישער דעלעגאציע האבען גארנישט געהאל־ טען זייער אונצופרידענהייט דערפון, וואס אין פלאנדענען האבען זיי פאקטיש איינגעטראפען אויף א פארטזעצער פון לאוואלס פאליטיק.

דער נעגוס האט ווי בעוואוסט, די אויפפא־ דערונג אנגענומען, עס איז נאר נישט געווען קלאר די שטעלונג פון מוסאליני, די איטאליענישע אב־ סערוואטארען אין זשענעווע, און געוועזען זענען דארט א סך, בלויז זשורנאליסטען איז געווען 27 מאן, האבען געשוויגען און עס איז אוממעגליך געווען פון זיי ארויסצוקריגען קיין ווארט. ווי עס זעהט אויס האבען זיי געהאט אינסטרוקציעס זיך אפצוהאלטען פון וועלכע עס איז קאמענטארען אדער פאראויסזעהונגען.

די ענגלענדער האבען געגלויבט, אז דער ענטפער וועט זיין א נעגאטיווער, זיי זענען געווען אין דער מיינונג, אז מוסאליני וועט נישט וועלען אננעהמען פון פריהער אויס די פאדערונג, אז די לעזונג פון דער פראגע זאל פארקומען נאר אין גייסט פון דער פעלקער־ליגע, בעת זיין גאנצע פרעסע קאמפאניע האט ער געהאט איינגעשטעלט דערויף, דאס איטאליען וועט מיט'ן כח פון איהר געווער ענטשיידען די אביסינישע פראגע.

די פראנצויזען ווידער האבען געגלויבט, אז מוסאליני וועט דעם פארשלאג אננעהמען, אז ער ווארט נאר דערויף, דאס מען זאל איהם פערלייכ־ טערען דעם ערשטען שריט.

גערעכט, ווייזט אויס זענען טאקע געווען די פראנצויזען, פון רוים איז אנגעקומען א ידיעה, אז נאך א זיצונג פון מיניסטארען־ראט איז פער־ עפענטליכט געווארען א קאמוניקאט פון פאל - גענדען אינהאלט: דער רעגירונגס־שעף האט מיט־ געטיילט דעם מיניסטארען־ראט די ריכטליניען פון איטאליענישען ענטפער אויפ'ן אפעל פון „קאמי־ טעט פון 13" אין דעם זין, אז דער אפעל איז, אין פרינציפ, דורך דער איטאליענישער רעגירונג אק־ צעפטירט געווארען.

אהן שום ספק וועט דאס עפענען א וועג צו דיפלאמאטישע מאנעווערען אויפ'ן גרויסען מאס־ שטאב. דעריבער וועט די זיצונג פון „קאמיטעט פון 13" דעם 10 מערץ האבען א גרויסע בעדיי־ טונג.

דער קאמף ארום דעם „ווייסען גאלד"

א יונגער זשורנאליסט האט ארויסגעגעבען א בוך אונטערן נאמען „דער קאמף אום דער וועלט מאכט באַוּ־וואָלע" אין וועלכען עס ווערט בעשיל־ דערט אויף א שפאנענדען אופן דער קאמף וואס פיהרט זיך ארום באנוועל צווישען די גרויסע מלוכות.

אין 18 יאהרהונדערט האט מען אין דעם שוין הויך קולטורעלען ענגלאנד בעשטראפט די הענדלער, וואס האבען פערקויפט באנוועלנע סחו־ רות מיט 20 פונט (צו יענער צייט איז עס געווען נישט ווייניג געלד). אזוי שטארק איז דאן געווען דער איינפלוס פון די וואל־פאבריקאנטען און אזוי שטארק איז געווען דער אונצופרידן צום באנוועל, וואס האט דאן געוואקסען אין אינדיען צושטאנד אין אמעריקא. מען האט עס דאן גערופען דעם „טייוועלס פאדים".

אין צוויי הונדערט יאהר ארום קליידען זיך אין דעם „טייוועלס פאדים" 9/10 פון דער גאנצער מענשהייט. דער שניט פון באנוועל נאר אין אמע־ ריקא ווערט אפגעשאצט אויף 704 מיליאן גאלד דאלאר, און די באנוועל־פראדוקציע נאר אין די פעראייניגטע שטאטען בעטרעפט איבער 2 מיל־ יארד דאלאר. אין ענגלאנד לעבען ארום דער באנוועל־אינדוסטריע 13 מיליאן מענשען און אין ענגלישע באנוועל שפינערייען און וועבערייען זע־ נען אינוועסטירט 250 מיליאן פונט שטערלינג.

פון באנוועל מאכט מען איצט אזא דינעם גארן, אז 150 קילאמעטער פון אזא גארן וועגט נאר איין פונט און גלייכצייטיג ווערט אויסגעארבייט פאדים וואס איז אזוי דין, אז מען מאכט פון איהם דיקע ים־שטריק. ווען עס זאל פלוצלונג פערפעהלען באנוועל אויף דער וועלט וואלט ביין צעהנטעל מענשען געבליבען נאקעט. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס מען רופט באנוועל „ווייס גאלד" און ס'פירט זיך צוליב דעם בלוטיגע מלחמות.

צום סוף פון 19 יאהרהונדערט איז „ווייס גאלד" געווארען דער וויכטיגסטער אביעקט פון וועלט־האנדעל. אין דייטשלאנד למשל איז דער פערברויך פון באנוועל געשטיגען פון 4 צעהנטעל קילא אויף 5—6 קילא אויף יעדען איינוואוינער.

אבער דער גרעסטער קאנסומענט פון באנוועל איז ענגלאנד. די אפהענגיגקייט פון איהר ריזיגער באנוועל־אינדוסטריע פון אמעריקא האט ארויסגע־ רוקט די פראגע פון אייגענע באנוועל פלאנטאציעס אויפ'ן ערשטען פלאן פון דער ענגלישער ווירט־ שאפט און שליסליך אויך פון דער דיפלאמאטישער פאליטיק.

דער לעצטער פאקטישער אונאפהענגיגער עגיפ טישער כעדיוו מאכמעד אלי האט נאך אין דער ערשטער העלפט פון 19 יאהרהונדערט פערשטאנען די גאנצע וויכטיגקייט פון דער ענטוויקלונג פון דער באנוועל פלאנטאציעס. ער האט געבויט רי־ זיגע דאמבען, פרובירט סטאנציעס, שפינערייען און דערמיט האט ער בעשלאסען דעם גורל פון עגיפטען: וואס מעהר באנוועל עגיפטען האט געליפערט, אלס שטארקער איז געווארען דער ענגלישער חשק צו בעהערשטען עגיפטען. אין סעפטעמבער 1883 איז אין עגיפטען אריין א קליינע ענגלישע ארמעי, זייט דאן האט זי שוין מעהר נישט פערלאזען,

(ווייטער זעה 15־טע זייט)

אפענער בריף פון טשענסטאכאווער רב צו א גלח וועגען שחיטה-ענין*)

פראגמענט פון דער בראשור פון הרב נחום אש „אין פערטיידיגונג פון דער יוד. שחיטה"

אין יאהר 1929 — אין צוזאמענהאנג מיט דער רעדע פון קסיאנדז וו. אין ווארשאווער שטאט-ראט וועגען דער שחיטה — האב איך געשריבען דעם געגענווערטיגען בריף, וועלכען איך האב זיינערצייט נישט פערעפענטליכט, ווייל די שחיטה-פראגע איז דעמאלט אראפגענומען געווארען פונם טאג-ארדנונג אין שטאט-ראט. דעם דאזיגען בריף, וועלכער האט פונדאסניי בעקומען א געוויסע אקטואליטעט, פערעפענטליך איך איצט.

הויכגעשעצטער גייסטליכער!

מיט א לעבהאפטער פעראינטערעסירונג האב ...נאכגעפאלגט דעם גאנג פון דער דיסקוסיע וועגען שחיטה פון בהמות, וואס האט זיך צופלאקערט ...ווארשאווער שטאט-ראט, צווישען די פערשי... ...שטימען פון די שחיטה-געגנער האט זיך מיט א ...אנדערער בולט'קייט אויסגעצייכענט אייער שטים, ...הויכגעשעצטער גייסטליכער. לעזענדיג אין די ...טונגען דעם בעריכט פון אייער לעצטער רעדע, ...זיך מיר דערמאנט א כאראקטעריסטישער ...שער אנעקדאט:

מ'האט אמאל א געוויסען יוד געמאכט א ...ווארף, אז ער האלט נישט דעם תענית, וואס ...האט מתקן געווען צוליב'ן פיינליכען טויט פונ'ם ...א גדליה. „הלמאי זאל איך פאסטען צוליב א ...פהעניש, וואס איז זיך פערלאפען מיט טוי... ...דער יאהרען צוריק, דער נביא גדליה בן אחיקם ...לט דאך סיי-ווי שוין איצט נישט געלעבט, ווען ...וואלט איהם אפילו נישט ערמארדעט".

ווען מען האט דעם יוד אויפגעוויזען די נאאי... ...טעט פון זיין אויפפאסונג, איז ער געפאלען אויף ...אנדערער המצאה: „ווען מען וואלט מיך ערמאר... ...ט, וואלט זיכער אויך דער נביא גדליה נישט גע... ...סט צוליב דער דאזיגער סיבה."

צום סוף, ווערענדיג צוגעדריקט צו דער וואנט, ...ט ער זיך מודה און מתודה געווען: „כ'פאסט ...ט, ווייל כ'וויל נישט".

אט די דאזיגע צוויי קורצע און קערנדיגע ...סדרוקען: „כ'וויל נישט" גיבען אונז דעם שלי... ...ל צו פערשטעהן די שטעלונג פון די שחיטה- ...נער.

די הערען געגנער האבען אין אנהויב אנגע... ...דען זייערע הארמאטען מיט ארגומענטען פון ...מאניטארער און עקאנאמישער נאטור. ערשט צום ...ת, נישט שפילענדיג זיך אין קיין ווייטערע פשט- ...ר, האבען זיי אליין קוואליפיצירט זייערע הומאנ... ...ארע אויף עקאנאמישע טעמים, אלס געוועהנליכען ...סרייד.

מיר אבער, יודען, האבען דערפון געוואוסט ...לד אין התחלת פון דער דיסקוסיע, ווארום, ווי... ...יי קען מען קעמפען אין נאמען פון צער-בעלי... ...ים געגען יודען, אין דער צייט, ווען דאס איז ...נס פון די אונערשיטערליכסטע עיקרים פון דער ...ישער רעליגיע.

אלע געזעצגעבער פון אונזער רעליגיע האבען געלערנט, אז ווען עס ענטשטעהט די הארבע ...טווענדיגקייט אויסצופיהרען א שטראף איבער ...מענש, דארף דאס אויסגעפיהרט ווערען אויף ...אופן, אז מען זאל פערקלענערן ביז א מינימום ...ליידען פון פער'משפט'ן; דאסגלייכען האבען ...געלערנט, אז דאס שחטן די בהמה דארף אזוי ...רקומען, אז עס זאל פערארזאכען איהר וואס ...ניגער יסורים, די דאזיגע לעהרע, די דאזיגע אונ... ...פהערליכע רחמנות-פראפאגאנדע, נישט נאר פאר ...שען, נאר אויך פאר אלע חיות, איז געווארען ...ר יסוד פונ'ם ביז-איצט דערהאלטענעם שחיטה- ...סטעם, בנוגע וועלכען די מיינונגען פון פיל ...צענדע וויסענשאפטלער שטעלען אויס אנ... ...סטאט פון דער גרעסטער הומאניטעט. דעריבער ...קע, אין הסכם מיט די פארשריפטען פון דער יודי... ...ר רעליגיע, דארף די שחיטה פון בהמות, ...די ...פון עופות, אויסגעפיהרט ווערען דורך ספע... ...ל-קוואליפיצירטע מענשען; דאס מעסער פון ...ט אונטערליגט שטענדיג א געוויסענהאפטער ...פערזוכונג, צי עס האט נישט די קלענסטע ...מה, וואס וואלט געקענט פערארזאכען דער ...שחט'ענע בהמה איבעריגע יסורים.

...רע עס וואלט דעם הויכגעשעטצטען גייסטלי... ...ן נאר געגאנגען וועגען דער אקטיווער רחמנות- ...קטיק, וואלט איך איהם פארגעשלאגען אט-וואס:

אויף גאט'ס וועלט לעבט א פאלק, שוין דריי ...ענדער יאהר געפייניגט, געיאגט, אונבארח... ...מדיג געטריבען פון איין לאנד אין צווייטען; ...פאלק, וואס אין פיל לענדער קען עס נישט געפינען ...כערען רוה-ארט; א פאלק, וועמען מ'זאגט אב ...פולע בירגערליכע רעכט און מ'נעהמט ביי איהם ...וועק די עקזיסטענץ מקורות; א פאלק, וואס ווערט ...סטיג און עקאנאמיש אונטערדריקט, וואס פאלט ...מאל אין זיין היסטארישען מארטירער-וועג אפט ...לס קרבן פון ברוטאלע איבערפאלען און פאגראמען.

וואסער גרויס און דאנקבאר פעלד שטעלט ...ט זיך פאר אט דער גורל פון דאזיגען פאלק אויס- ...לאדענען אמת'ע, און נישט-אנגעשטעלטע, רחמנות און מיטלייד-בעפיהלען. געהען אויפ'ן ברעג פון דאזיגען ים פון צרות און ליידען, איינהערען זיך אין די דורכדרינגענדע קלאנג-קולות, וואס הילכען פון איהם ארויס! אויב מען קען דאס נישט טון אין נאמען פון מענשען ליבע, קען און דארף מען דאס, לפחות, טון אין נאמען פון רחמנות פאר כלערליי לעבעדיגע וועזענס. אבער — איהר האט זיך דערין אליין מודה געווען — דאס איז נאר געווען סתם א תירוץ.

אזא עהנליכער תירוץ איז אויך געווען דער דורך אייך ארויסגערוקטער ארגומענט פון עקאנאמישער נאטור, ווארום עס אונטערליגט קיין שום צווייפעל נישט, אז די שחיטה פערביליגט דאס פלייש פאר נישט-יודען. יודען צאהלען טייערער פאר די ערגערע טיילען, אנערקענטע פאר כשר, און א דאנק דעם צאהלען די קריסטען ביליגער פאר די בעסערע טיילען, וועלכע ווערען נישט בענוצט דורך דער יודישער בעפעלקערונג. צוליב דעם וועט דאס פערוועהרען אדער בעגרעניצען די שחיטה ארויסרופען א פערטייערונג פון פלייש פאר די קריסטען. דעריבער האט איהר פאלשטענדיג ריכטיג רעזיגנירט אויך פון צווייטען ארגומענט.

מיר געהען בכן איבער צום דריטען און לעצטען, דעציד'רענדען ארגומענט, וועלכער איז געגען דעם בענוצען דורך קריסטען פלייש, וואס ווערט מכלומרשט געהייליגט דורך דער ברכה פון א רב 1).

אט דא, וועלענדיג געוויסענהאפט שטעלען די דאזיגע פראגע, בין איך געצוואונגען מגלה צו זיין א סוד דעם הויכגעשעצטען גייסטליכען, וואס וועט איהם פערארזאכען א גרויסע זארג. עס געהט נעמליך דערין, וואס מיר, יודען, זאגען אויך א ספעציעלע ברכה פאר דער זון, לבנה, פייער, ערד, ים און אנדערע נאטור ערשיינונגען. אלזא, אויב דער הויכגעשעצטער גייסטליכער וואלט געוואלט דערפיהרען זיין פרינציפיעלע שטעלונג צו די יודיש-געהעגדסטע קאנסעקווענצען, וואלט ער זיך געמוזט אבזאגען פון די זון-שטראהלען, לבנה-שיין, ווארימקייט, פייער, נישט געפינענדיג קיין ארט פאר זיך, נישט אויף דער יבשה און נישט אויפ'ן ים.

כ'בעט אבער זיך צוליב דעם נישט צו פיל צו בעאונרוהיגען. די לאגע איז נישט אזוי-טראגיש, ווארום אין דער ווירקליכקייט הייליגען מיר נישט די זון, נישט די לבנה און נישט עפעס אנדערש, ווארום אונזער רעליגיע פערוועהרט אונז דאס בפירוש. איהר קענט אלזא גאנץ דרייסט ווייטער געניסען פון אלע ערדישע קנינים, פון דער זון און לבנה, נישט זייענדיג בעזארגט, אז זיי זענען געהייליגט געווארען דורך יודען. אונזערע דאזיגע רעליגיעזע פארשריפטען, וואס מיר פיהרען אויס אין אנבליק פון די נאטור-כוחות, זענען נישט קיין פערהייליגונגסאקטען פון די ערדע אגד. ערשיינונגען, נאר דאנקזאגונגען, וועלכע מיר דריקען אויס דעם אויבערשטען, וואס האט בעשאפען די דאזיגע גרויסע וועלט אין איהר גאנצער אונגעהויערער רייכקייט, כדי צו ערמעגליכען און פערגרינגערען די מענשען דאס לעבען אויף דער ערד.

בכדי בולטער צו אילוסטרירען די דאזיגע זאך, וועל איך ברענגען עטליכע משלים. ווען די זון שיינט מיט א בעזונדערער קראפט — דאנקען מיר ג"ט פאר דער זון (עושה מעשה בראשית); מיט'ן קידוש-לבנה זענען מיר אויסען צו דאנקען פאר דער לבנה (מחדש חדשים); דאסגלייכען דאנקען מיר פאר דער אונשעצבארער מתנה פון פייער (בורא מאורי האש) א. או. ז. אבער דאס אלץ, פארוואס מיר דאנקען, בעקומט נישט דורך אונזער תפילה קיין שום אייגענשאפט פון הייליגקייט.

גיב איך איצט איבער צו דעם עצם ענין. יעדען טאג, צוטרעטענדיג צו דער שחיטה פון בהמות, זאגט דער שוחט — און נישט דער רב — די געהעריגע ברכה. די דאזיגע תפילה איז נישט קיין פערהייליגונגס-אקט פון דער בהמה, נאר זי איז א דאנק-אויסדרוק צו ג"ט דערפאר, וואס מיט זיין חסד האט ער אונז געלייטזעליגט, ערלויבענדיג אונז — אויס נויטווענדיגקייט — א געוויסע אכזריות אין בעצוג צו דער בהמה. דעריבער דארפען מיר דאס טון אזוי, אז עס זאל פערקלענערן די ליידען פון די פערפאלגטע בעשעפענישען — אט אזא אופן האט ג"ט אונז אנגעוויזען.

וואס שייך ווידער דער רעטארישער פראגע, וועלכע איז בעריהרט געווארען דורכ'ן הויכגעשעצטען גייסטליכען אויפ'ן אדרעס פון יודען: צי זיי וואלטען מסכים געווען צו געניסען דערפון, וואס עס איז געהייליגט געווארען דורך א גייסטליכען פון דער קאטוילישער אמונה, ערלויב איך מיר צו ענטפערען אט-וואס:

עס איז אלגעמיין בעוואוסט: אז די עקזיסטירענדע ביי אונז רעגירונגס- און קאמונאלע אינסטיטוציעס, בעשטימטע פאר'ן כלל-איינוואוינער, ווערען געהייליגט דורך קאטוילישע גייסטליכע. מיט א קורצער צייט צוריק בין איך געווען אנוועזענד אויף א הייליגונגס-פייערליכקייט פון לאקאל פון קרייזגעריכט אין טשענסטאכאו. זאל, אלזא, אזוי געפעליגסט מיר דער הויכגעשעצטער גייסטליכער אנווייזען איין קאנקרעטען ביישפיל, אז איינער פון די יודען זאל זיך צוריקהאלטען פון אריבערצוטרעטען דעם שוועל פון דער אינסטיטוציע, וועלכע איז געהייליגט געווארען דורך א קאטוילישען גייסטליכען. דאסזעלבע קען מען אנווענדען לגבי שפיטעלער, שולען און קראנקען-קאסעס — פונדעסטוועגען אבער דעם קייבער פון אונז זיך נישט אבזאגען פון זיי נאר דערפאר, ווייל זיי זענען געהייליגט געווארען.

לויט דער ריה, אלזא, פאלט-אב דער דריטער ארגומענט.

מיט'ן מאמענט, ווען פון ארסענאל פון די שחיטה-געגנער פאלען-אב כלערליי אנדערע ארגומענטען, בלייבט איבער איינס — זיך געוויסענהאפט מודה צו זיין, גארנישט פערהוילענדיג:

„מיר ווילען נישט"!

שטעלט זיך, אלזא, די פראגע: נאכוואס אינגאנצען צו ערדעקען דעם דאזיגען ענין, קיינער קען דאך דערפון נישט האבען דעם מינדעסטען נוצען. צי זאל דא טאקע זיין דער איינציגער גורם דער איינציגער דראנג — דער אונווילען, וואס פליסט ארויס פון די נאציאנאלע און רעליגיעזע אונטערשידען? אויב יא אזוי, טא אויסנוצענדיג די דאזיגע געלעגענהייט, וועל איך מיך ווענדען צום הויכגעשעצטען גייסטליכען מיט א געוויסער פראפאזיציע צו וועלכער איך בין מקדים אנ'אנדערען יודישען אנעקדאט.

אויף א אלגעמיינער פערזאמלונג פון א „הכנסת כלה"-אינסטיטוציע איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די טעטיגקייט ווערט כסדר שוואכער, ווי עס האט אויפגעקלערט די פערוואלטונג, שטעקט די סיבה דערין, וואס יעדעס נייע פארפאלק פערארזאכט דער אינסטיטוציע א דאפעלטע הוצאה, ווייל ס'הא בען חתונה אנ'ארימער חתן מיט אנ'ארימער כלה. נאך א בעראטונג און מיינונגס-אויסטויש איז בעשלאסען געווארען צו פערקלענערן די אויסגאבען אויף אזא אופן: מ'זאל חתונה מאכען ארימע מיידלעך מיט רייכע בחורים און ארימע בחורים ומיט רייכע מיידלעך. וועגן דאזיגן בעשלוס האט זיך די פעריז. געוואנדן צום רב מיט א בקשה אונטערצושטיצען די דערמאנטע אקציע. דערויף האט דער רב געענטפערט: „איך נעם אויף זיך א העלפט פון דער אויפגאבע, כ'נעם מיך אונטער צו שאפען פאר אייך די ארימע קאנדידאטען און קאנדידאטקעס וואס דארפען חתונה האבען; איהר ווידער פועלט אויס ביי די עשירים, אז זיי זאלען וועלען חתונה האבען מיט די ארימע לייט".

מיט אזא עהנליכען פארשלאג ווענדע איך מיך צו אייך, הויכגעשעצטער גייסטליכער. איך לייג אייך פאר מיין מיטהילף ביים פעראייניגען די יודען מיט די קריסטען, וועמען איהר רעפרעזענטירט, און נעם אויף מיר א העלפט פון דער אויפגאבע: כ'וועל אייך ליפערן די ארימע — די יודען, איהר, געעהרטער גייסטליכער, בעאיינפלוסט איך דעם זעלבען גייסט די רייכע — די קריסטען.

מ"ש דרך ארץ

הרב נחום אש

1) די פראגע וועגען דער ברכה, וואס ווערט געזאגט פארן צוטרעטען צו דער שחיטה, ווערט ווייטער פארטגעזעצט ווערען דורך די שחיטה-געגנער, אויך דורך גלח טשעטשאק אין זיין בראשור „וועגען שחיטה לויט תורה און תלמוד".

*) צוליב דער אקטואליטעט פון דער שחיטה-פראגע געפינען מיר פאר נויטיג צו געבען אונזערע לעזער א ...ייע אינטערעסאנטע אויסצוגען פון דער ווערטפולער ...סענשאפטליכער ארבייט פון טשענסטאכאווער רב הרב נחום אש שליט"א אונטערן נאמען „W obronie uboju rytualnego".
...אין א יודישער איבערזעצונג, די דאזיגע בראשור, ווי ...קאוסט, האט ארויסגערופען א שטארקען רושם אין ...לאנד, ווי אויך אין אויסלאנד.
קודם כל געבען מיר דא דעם כאראקטעריסטישען ...בריף פון טשענסטאכאווער רב שליט"א צום גלח וו., גע...שריבען אין יאהר 1929, וואס געפינט זיך אלס הוספה ...אין דער ...בראשור.
די רעדאקציע.

ראַדיאָ - ווינקעל

ווּאונדערליכע ראַדיאָ - טעכנישע ערפינדונגען.

פערשטענדליך קאן מען דא נישט אויסרעכענען דאס אלץ, וואס מ'קאן דאן מיט דער ראדיא-טעכניק אויפטון.

קודם כל זענען עס די „געהיימע שטראהלען", וועלכע פאראליזירען די טעטיגקייט פון די מאטארען אין די אויטאס. עס האנדעלט זיך אין דעם, אז די ענערגיע פון די אולטרא-קורצע כוואליעס זאל קאנצענטרירט ווערען דורך א ספעציעלער אנטענע. אט די כוואליעס ווערען געווארפען ווי א בינטעל שטראהלען אויף אנ'אויטא אדער אויף אנ'אעראפלאן און אזוי גאר ווערט די טעטיגקייט פונ'ם מאטאר און פון אנדערע איינריכטונגען בעשעדיגט אדער גאר לגמרי צושטערט אזוי, אז ער קאן זיך שוין ווייטער קיין טריט נישט ריהרען.

פונדעסטוועגען דארף מען נישט אזוי מורא האבען פאר אט דער מלאך-המות'דיגער ערפינדונג דערווייל מוז מען דערביי האבען דורכאויס א געוואלדיגע ענערגיע, זעהר קאמפליצירט איז אויך דאס אוועקשטעלען די ספעציעלע טעכנישע איינריכטונגען, זעהר ווייט געהן קען דאס אויך נישט — אין דאס אלץ קאן נישט ווירקען דערצו, אז מען זאל עס קענען בענוצען כסדר.

נישט קיין קלענער משחית קאן זיין דער אזוי גערופענער „אויפזוכער דעטעקטאר", די אויפגאבע פון דער דאזיגער ערפינדונג איז אויפצוזוכען דעם בעוועגליכען אביעקט, וואס בעהאלט זיך ערגעץ אין דער פינסטער און אזוי נאר קענען אויף איהם אנשטעלען דעם הארמאט. דא געהט עס אויך שוין ווידער אין די אולטרא-קורצע כוואליעס. ווען די דאזיגע כוואליעס טרעפען אן אויף'ן וועג א בעוועגליכע שטערונג, נעהמען זיי אפשלאגען. דאס דאזיגע ווערט אויפגעכאפט דורך צוויי סטאציעס, וועלכע הערען אונטער און אזוי נאך קען מען וויסען, ווי עס זעהט אויס דעם שונא'ס פאזיציע.

די טעכניקער ריידען היינט פאר אנ'ערפינדונג, וואס זיי רופען דאס „אויטאמאטישע ציגעל". אט דאס ציגעל, זאגען זיי, וועט מען קענען אנווענדען כמעט ביי יעדען מין הייס געווער, אט דער נייער טייוולאנישער אויפטו בעשטעהט אין דעם, וואס די טעטיגקייט פונ'ם פאטאעלעקטרישען קאמערעל, וועלכעס רעאגירט אויפ'ן שאטען פונ'ם בעקומענעם אביעקט, מאכט אזוי, אז די עקספלאדירטע קויל צינדעט זיך אן.

נישט קיין קלייניגקייט איז אויך דאס, וואס ראדיא ווערט אלץ מעהר אנגעווענדעט ביי דער פערבינדונגס-דינסט, די קורצכוואליעדיגע אויפנעם- און אויפגאב-סטאציעס פון אלערליי מינים — סיי די קלענערע, וואס די פוסגעהער טראגען אויף זייערע פלייצעס, סיי די שטארקערע, וואס געפינען זיך אין די אויטאס — מאכען מעגליך, אז מען זאל זיך ליכט קענען קאמוניקירען. א דאנק דער ראדיא-פערבינדונג קאנען די מיליטער-אנפיהרער אויסנוצען ווי ווייט זייערע מאנעווריש פעהיגקייטען.

אדער אויך די געוועהנליכע ראדיא-נעץ אין'ן לאנד גופא קאן בשעת דער צוקונפטיגער מלחמה ברענגען גרויסע נוצען. דער ראדיא קאן ווערען נישט בלויז א מיטעל, וואס גיט אויף שטימונגס-פולע טענער פון לידלעך, צי גאר פארלעזונגען נאר ער קאן אויך נוצען אלס געווער, וואס העלפט מיט געגען דעם אנגריף פון שונא.

נישט קיין קלענערע אויפגאבע, אפשר גאר א גרעסערע, וועט זיין דאס, וואס מען וועט ביים עולם שטארקען די מאראלישע כחות, כדי דעם אנגרייפער צוגעבען דעם געהעריגען ווידערשטאנד.

אבער דא קען די סאמע שרעקליכסטע ערפינדונג זיין דאס שטייערן מיט דער הילף פון ראדיא. די אויסלענדישע קאנסטרוקטארען זענען לעצטענס אריינגעטון אין דעם, אז מ'זאל אעראפלאנען, טאנקען, אונטערוואסער-שיפען, טארפעדאס א. ד. גל. קענען פיהרען פונדערווייטענס מיט דער הילף פון ראדיא.

דא מוז מען אבער אונטערשטרייכען, אז דאס שטייערן מיט דער הילף פון ראדיא קאן אנטרעפען אויף א שטערונג מצד דעם שונא, וועלכער קאן גראד אויפכאפען די ראדיא-סיגנאלען און אזוי נאך אלץ צונישט מאכען.

ס'קומט ענדליך ארויס, אז די זעלבע ערפינדונג וואס איז ביז היינט א מעכטיגע טרייב-קראפט פאר דער קולטור פון מענשליכען גייסט, קאן אמאל פערוואנדעלט ווערען אין א מורא'דיגען משחית...

דאס פאפולערסטע בוך אין דייטשלאנד

איז א געאגראפיע פון לענדער, וועלכע די נאצים ווילען פערכאפען

אין אלע נאצי-צייטונג אין דייטשלאנד, אין אלע דייטשע בוכהאנדלונגען און אין אלע דייטשע נאצי-שולען און ארבייטס לאגערן געפינט איהם איצט א בוך, וועלכער ווערט געלייענט און שטודירט פון דער דייטשער נאצי-יוגענט.

דאס בוך הייסט „דייטשלאנד'ס גרעניצען", און איז געשריבען פון א נאצי-לעהרער מיט'ן נאמען מינק.

אין דער צייט ווען די מעהרסטע ביכער פון דייטשער ליטעראטור אי פון דער וועלט-ליטעראטור זענען אין דייטשלאנד פערבאטען, ווערט דער דאזיגער בוך נאך פערשפרייט, נאר ארויפגעצוואונגען צו קויפען.

וואס שרייבט זיך אין דעם דאזיגען בוך, און פארוואס איז ער אזוי פאפולער? דער ענטפער איז, אז אין דעם בוך געפינט זיך א נייע לאנד-קארטע פון היטלער'ס דייטשלאנד אין די לענדער, וועלכע די נאציס וואלטען וועלען אין דער נאהענטער צוקונפט פערכאפען לענדער און קאלאניעס.

דערצעהלען די נאצי-צייטונגען, אז אין מינקס בוך ווערט אנגעוויזען ווי דייטשלאנד וועט אויסזעהן ווען די נאציס וועלען דורכפיהרען זייערע פלענער. און אט וואס די נאציס פרעדיגען, אז די יונגערע און עלטערע דייטשען מוזען קריגען כדי צו זיין גליקליך.

ערשטענס, דארף דער דריטער רייך זיך אנהויבען לעבען פיומע, איטאליע און דארף „אנשליסען" דאס מוטערלאנד עסטרייך, אונגארן, טיראל, טריעסט און צוריק און צוריק האבען איהר גרעניץ לעבען איטאליען. דערביי דארף זי צונעמען פאר זיך גאנץ נארד-איטאליע.

פון דער אנדערער זייט דארף דייטשלאנד צונעמען גאנץ טשעכאסלאוואקיע; צו דער וועסט- דארף זי צונעמען צוויי-דריטעל פון בעלגיע, לוקסעמבורג און דארף האבען איהרע גרעניצען באהענט לעבען פראנקרייך.

צו מזרח-צו דארף זי צוריקנעמען אלע אפגעריסענע שטיקער פון שלעזיען, א טייל פון די סקאנדינאוויש לענדער, דעם קארידאר צו פוילען, מיט דאנציג און דעם גאנצען שטיקרוזע פון פוילען קיין אוקראינע אריין און דאן צונעהמען א שטיק פון אוקראינע.

דאס איז אבער נישט אלץ. זי דארף אויך צונעמען נישט נאר מעמעל, נאר גאנץ ליטע, ווי אויך גאנץ לאטוויא און עסטאניא, אזוי אז זי זאל זיין א דירעקטער שכן פון סאוויעט רוסלאנד מיט'ן גרעניץ לעבען לעגינגראד.

צו דעם אלעם דארף זי צוריקנעמען אלע איהרע פריהערדיגע קאלאניעס און א גאנצע רייהע נייע קאלאניעס אין פערשידענע לענדער פון דער וועלט.

אט די לאנדקארטע ווערט אין דעם בוך פון מינקין ארומגערעדט און עס ווערט אנגעוויזען אז אהן דעם וועט דייטשלאנד נישט קענען עקזיסטירען, און אהן דעם וועט דאס דייטשע פאלק נישט קענען לעבען און געדייען.

אין אט דעם גייסט ווערט די יוגענט פון דייטשלאנד ערצויגען, און מען קען זיך שוין פארשטעלען וואס פאר א יוגענט עס וועט דורך דער דאזיגער פראפאגאנדע ערצויגען ווערען...

פראגע פון לעגיסלאַטיוו־ראַט
איז נישט מעהר אַן א״י־פראגע, נאר א וועלט־פראגע
פראָפ. בראָדעצקי וועגען די דעבאַטע אין לאָרדען־הויז

לאָנדאָן (יט״א) פראָפ. ז. בראָדעצקי איז די טעג אַרויסגעטרעטען אויף אַן עפענטליכער ציוניסטישער פערזאמלונג, אויף וועלכער ער האָט ציו. אנד. בעריהרט די לעצטע דעבאַטע אין לאָרדען־הויז וועגען דער פראגע פון לעגיסלאַטיוו־ראַט־פּראָיעקט אין א״י.

די דעבאַטע אין לאָרדען־הויז — ערקלערט פּראָפ. בראָדעצקי — איז געווען וויכטיג און כאראַקטעריסטיש, עס איז בעמערקענסווערט, אַז די פאָרשטעהער פון אַלע טיילען פון לאָרדען־הויז זענען געווען איינשטימיג וועגען דעם, אַז די יודישע אַגענץ און די יודען אויף דער גאנצער וועלט זענען בערעכטיגט אין דער שטעלונג, וואָס זיי האָבען אָנגענומען אין דער פראגע. די דאָזיגע איינשטימיגקייט איז זעהר בעדייטונגס־פול. קודם כל איז די דאָזיגע איינשטימיגקייט אַ בעווייז פון דער ריכטיגקייט פון אונזער האַלטונג, וועלכע דריקט זיך אויס אין דער פעסטשטעלונג, אַז מיר קענען זיך נישט בעטייליגען אין דער שאַפונג פון א לעגיסלאַטיוו־ראַט, וואָס וועט האָבען א יודישע מינדערהייט און וואָס וועט די געגנער פון מאַנדאַט געבען די מעגליכקייט צו שטערען אונז אין אונזער אַרבייט.

פון די רעדעס אין לאָרדען־הויז איז פעסטצושטעלען אַן אונגעוו[...]יכע עוואָלוציע, וועלכע עס האָבען דורכגעמאַכט די העכסטע פערטרעטער פון דער עפענטליכער מיינונג אין לאָנדאָן. הי׳ עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אין דער ל.־ר. נישט מעהר א יודישע אָדער אַראַבישע פראגע, נאָר א וועלט־פראגע. עס געהט נישט וועגען דעם, ווי מען זאָל זיך בעגעהען מיט א בעשטימטער טעריטאָריע, נאָר עס האַנדעלט זיך וועגען פּראָבלעם, ווי צו ראַטעווען א פאָלק, וואָס שטעהט אויס אין איצטיגען מאָמענט א סעריע אונגליקען און גזרות, וואָס האָבען נישט געהאַט זייער גלייכען אַפילו אין דער געשיכטע פון יודישען פאָלק. די אָנשטענדיגע מענשהייט האָט שוין פערשטאַנען, אַז עס איז נישט קיין פּראָבלעם, וואָס געהט אָן בלויז ציוניסטען, נאָר אַז דאָס איז א פראגע פאַר דער מענשליכער ציוויליזאַציע.

א״י — האָט פּראָפ. בראָדעצקי אויסגעפיהרט — איז איינס פון די שליסעל־פונקטען פון דער מענשהייט. די געשיכטע בעווייזט, אַז א״י איז צוויי מאָל אין דער געשיכטע געווען איינגעשלאָסען אין געוויסע אימפּעריעס פאַר זייער זיכערקייט. דאָס זעלבע געשעהט אויך היינט. צוליב איהר געאָגראַפישער לאַגע מוז א״י פערבלייבען א וויכטיגער שליסעל־פונקט אין די וועלט־געשעהענישען. אויף דעם וועג דורך א״י קרייצען זיך אינטערעסען פון דער מענשהייט. מחמת דעם האָבען אויך יודען דאָס רעכט אַרויסצורוקען תביעות לגבי דער מאַנדאַטאַר־מאַכט, ווייל דאָס האָבען יודען פערוואַנדעלט א״י אין א בעוואוינט לאַנד.

קאָנפערענץ פון נאַציאָנאַלן לאַנדווירטעז־פערבאַנד אין א״י

תל־אביב (יט״א) אין תל־אביב איז פאָרגעקומען, ווי יט״א האָט שוין מיטגעטיילט, די יעהרליכע קאָנפערענץ פון נאַציאָנאַלען אכרים־פערבאַנד. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט 78 דעלעגאַטען פון 24 פונקטען פון ישוב. די קאָנפערענץ האָט געעפענט דער פאָרזיצער פון׳ם פערבאַנד, שמואל זשוכאָוויצקי, וועלכער האָט געווידמעט עטליכע וואַרימע ווערטער דעם נישט־לאַנג צוריק טראַגיש־אומגעקומענעם פויער י. יעלין, האָט איבערגעגעבען, אַז די קאָלאָניע הרצליה האָט בעשלאָסען אויפצושטעלען א קולטור־הויז אויפ׳ן נאָמען פון אומגעקומענעם און האָט אויפגעפאָדערט די קאָנפערענץ, זי זאָל שטיצען די אונטערנעהמונג.

זשוכאָוויצקי בעגריסט אין נאָמען פון דער קאָנפערענץ דעם ד״ר אַרטור רופּין, דעם פיהרער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין א״י צו זיין 60־יעהריגען געבורטסטאג. ער האָט אויך בעגריסט דגניה צו איהר 25־יעהריגער עקזיסטענץ.

זשוכאָוויצקי האָט בעריהרט די בעציהונגען צווישען דעם פערבאַנד פון נאַציאָנאַלע אכרים און צו דער הסתדרות־האכרים און האָט אונטערגעשטראָכען די שטרייט־פונקטען צווישען צוויי אָרגאַניזאַציעס, דער עיקר אויף דעם שטח פון דער יודישער אַרבייט. ציו. אַנד. האָט זשוכאָוויצקי מיטגעטיילט, אַז גאָר איינגיכען וועט אָנהויבען פונקציאָנירען די אַגראַר־באַנק, וועלכע וועט קומען צו הילף די יעניגע לאַנדווירטען, וועלכע בעשעפטיגען יודישע אַרבייטער.

איינע פון די וויכטיגסטע מאָמענטען אין זיין רעדע איז געווען די פראַגע וועגען העכערען די אויסגיביגקייט פון דער יודישער אַרבייט אין דער אַגריקולטור.

עס איז נישט צו פערלייקענען, אַז דער יודישער אַרבייטער גיט אַרויס ווייניגער אַרבייט ווי עס גיט אַרויס דער אַראַבישער. נאַטירליך איז דאָס בלויז א פראַגע פון פיזישער און קלימאַטישער צוגעפאַסיגקייט און עס דאַרף דויערען א געוויסע צייט ביז דער קוואַנטום פון דער יודישער אַרבייט וועט זיך אויסגלייכען מיט׳ן אַראַבישען. די פראַגע בעשטעהט דערין, ווי אויסצוהאַלטען די „לערנצייט“ פון יודישען אַרבייטער, דער „אַקלימאַטיזירונגס – פּראָצעס“ פון די נייע יודישע עולים קיין א״י, וועלכע געהען אויף לאַנדווירטשאַפט. דער פּראָצעס איז אַ שווערער און דויערענדער, ער מוז געפיהרט ווערען מיט געמיינזאַמע כחות פון די יודישע פיהרענדע און קאָלאָניזירענדע אינסטיטוציעס און דער גאַנצער יודישער געזעלשאַפטליכקייט אין א״י. בעזונדערס שאַרף איז אָט דער פּראָצעס אין די יודישע ווירטשאַפטען, וועלכע פערנעמען זיך בלויז מיט איין צווייג בוי אַגריקולטור, בעזונדערס מיט תבואה. אַן אויסוועג פון דער לאַגע איז, אַז די יודישע ווירטשאַפט זאָל ווערען אַ געמישטע, אָבער אויך דאָס פאָדערט פיל צייט און אָנשטרענגונגען.

זשוכאָוויצקי האָט אויך בעטאָנט, אַז אַ געזונדער אויפבוי פון אַ גאַנצער נאַציאָנאַלער ווירטשאַפט קאָן נישט געמאָלט זיין בלויז אויף פּרדסים, נאָר עס מוז געבויט ווערען אויפ׳ן פּרינציפּ פון זעלבסטבעדינונג.

זשוכאָוויצקי איז אַרויסגעטרעטען געגען דער שאַפונג פון אַ לעגיסלאַטיוו־ראַט אין א״י, אונטערשטרייכענדיג, אַז דער אַקט איז געגען די פּרינציפּען פון אמת׳ער דעמאָקראַטיע, ווייל עס פּראָווּטיילט דעם יודישען ישוב אין א״י צו בלייבען אַ שטענדיגע מינדערהייט, ווייל עס פערשאַרפט די בעציהונגען צווישען די צוויי פעלקער אין א״י ווייל עס גראַבט אונטער דעם יודישען צוטרוי און די יודישע איבערגעגעבענקייט צו דער מאַנדאַטאַר־מאַכט. אויך די פראַגע פון [illegible] דעם לאַנדפערקויף, ווי אויך בעשרענקונגען אין דער יודישער אימיגראַציע קיין א״י האָבען געפונען אַן אָנקלאַנג אין זשוכאָוויצקי׳ס רעדע. בעזונדערס האָט זיך דער רעדנער אָבגעשטעלט אויף די שוועריגקייטען פון דער קרובים־איינוואַנדערונג.

אין נאָמען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע האָט בעגריסט די קאָנפערענץ יצחק גרינבוים, אין נאָמען פון קרן־היסוד ד״ר גאָלדשטיין, עס זענען אָנגעקומען בעגריסונגען פון דער תל־אביבער שטאָט־פערוואַלטונג, פון קרן־קימת און אַנדערע.

ברוך אָסטראָווסקי, דירעקטאָר פון דער קאָלאָניע רעננה, האָט גערעדט וועגען די בעציהונגען צווישען דעם פערבאַנד און אַנדערע אָרגאַניזאַציעס.

אַפּיסעלע קיבי[ץ]
(הומאָר פון טאָג)

דער בעריהמטער יודישער געלערנטער דר. [...] איז געווען דער הויף דאָקטאָר ביים פראַנצויזיש[...] לודוויג דעם 18טען.

איינמאָל האָט דער קעניג געהאַט צו איהם [...] אַז ער האָט איהם נאָך קיינמאָל נישט געזעהן [...] פאַר דער (דעם קעניגס) סטאַטוע. אַזוי ווי [...] זיך אַלע הויף־לייט.

האָט דערויף דער יודישער דאָקטאָר געלו[...] פערט:

— איך האָב איינמאָל זיך פאַר דער סטאַ[...] בוייגט, האָט זי מיר נישט געענטפערט, האָב איך [...] נען, אַז עס פּאַסט איהר נישט מיט אַ יודען [...] גריסען...

* * *

מאַן (צו זיין ווייבעל): הער, מיין פרוי, [...] זיך ערשט אַסעקורירט אויף פינף טויזענד זל[...]

פרוי: לאַנג לעבען זאָלסטו, מיין מאַן, [...] איך נישט דאַרפען מורא האָבען מאָמער פאַ[...] דיר עפּעס אַ׳אומגליק.

* * *

שרייבער: דענקסט איהר אַז כ׳האָב די שרע[...] שיפּ־אונטערגאַנג געשילדערט ריכטיג?

קריטיקער: קיין שרעקליכערע שילדערונ[...] ערע האָב איך אין מיין לעבען נאָך נישט געל[...]

* * *

א פּאַטער, א שרעקליכער בעקן, איז איינמ[...] אויפגעבראַכט געוואָרען אויף זיינער אַנ׳אויס[...] טאָכטער און ער האָט איהר געגעבען אַ קלאַפּ [...] טער האָט זיך צעוויינט אויף אַ קול:

— קאַרג, וואָס מיין מאַן, דער שאַרלאַטען [...] קומסטו נאָך אויך מיך שלאָגען!

— לאָז ער טאַקע וויסען, דער שאַרלאַטען [...] ענטפערט דער פּאַטער, — ער שלאָגט מיין טאָ[...] איך זיין ווייב.

* * *

משה: — פאַרוואָס וואַקסט אַ נאַר אַהן [...]

חיים: — ווען עס וואָלט געוואַקסען וואָ[...] געוואַקסען נאָך גרעסער.

Dr. med
[...]adokierski
כירורג פון צייהן און יאַס[...]
[...]otrkowska 164 tel. 114-20

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אגענטור

אַראַבישער איבערפאַל אויף קאָנסולען.

ירושלים. בעת דער בעלגישער און איטאַליענישער קאָנסולען פון יפו האָבען די טעג שפּאַצירט ביים ברעג ים אין דרום־יפו נישט ווייט פון נייעם יודישען ישוב בית־חגן, איז אויף זיי אָנגעפאַלען אַן אַראַבער מיט אַ קינזשאַל אין האַנט, בלויז אַ דאַנק דעם, וואָס זיי האָבען געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז זיי נעהמען אַרויס פון קעשענע אַ רעוואָלווער, איז זיי געלונגען איהם אָפּצוהאַלטען און אָפּצושטעלען קיין בית־חגן.

מיניסטער טאָמאַס עהרען - פּרעזידענט פון בריטישען פּאַוויליאָן אויפ׳ן מזרח יריד.

תל אביב. דער בריטישער קאָלאָניען מיניסטער טאָמאַס וועט זיין דער עהרען פּרעזידענט פון קאָמיטעט פאַר׳ן בריטישען פּאַוויליאָן אויפ׳ן מזרח־יריד אין תל אביב. עס איז מעגליך אַז דעם 30טען אַפּריל ווען דער יריד וועט זיך עפענען, וועט טאָמאַס לכבוד דער עפענונג האַלטען אַ רעדע, וואָס וועט טראַנסמיטירט ווערען דורך דעם בריטישען ראַדיאָ אין לאָנדאָן.

אַ בונד צווישען איראַק, סאַאודיען און תימן.

ירושלים. פון באַגדאַד ווערט מיטגעטיילט: שוין אַ לענגערע צייט ווי צווישען די דריי אַראַבישע מלוכות איראַק, סאַאודיען און תימן קומען פאָר אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ מיליטערישען און ווירטשאַפטליכען בונד. ווי עס איז צו זעהן פון אַן ערקלערונג וואָס דער איראַקישער מיניסטער פּרעזידענט זאַמין פּאַשאַ על־האַשעם האָט די טעג אָפּגעגעבען אין פּאַרלאַמענט, וועלען איינגיכען די אונטערהאַנדלונגען אָפּגעשלאָסען ווערען און צו דעם צוועק ערוואַרט מען אין באַגדאַד אַ דעלעגאַציע פון תימן.

אַרעסטען פון „אונלעגאַלע“ עולים.

ירושלים. ווי עס ווערט מיטגעטיילט, זענען די לעצטע טעג אין חיפה און אין דער סביבה אַרעסטירט געוואָרען מעהרערע „אונלעגאַלע“ [...] עס ווייזט אויס שטעהען די אַרעסטען פ[...] גאַל“ עולים אין צוזאַמענהאַנג מיט ד[...] וואָס זענען איצט געוואָרען אַ נגע צרעת א[...]

דער א״י־דיגער מופטי - אַראַ[...] תימן.

ירושלים. אין „אל־לימאַן“, דער אַ[...] ראַבישער צייטונג וואָס ערשיינט אין תימן [...] אַרויסגעגעבען דורך דעם אימאַם, האָט [...] אל־הוסייני, דער גענעראַל סעקרעטאַר פון [...] דיגער מופטי פּאַרטיי פערעפענטליכט אַן אַ[...] געגען דער „סכנה“ וואָס דראָהט א״י, [...] „נאָך מעקא די היילינגסטע מוזולמענישע [...] מצד דער ענגלישער פּאָליטיק און דעם צי[...] מאל על־הוסייני דערציילט אַז דאָס לאַנד [...] וואולקאַן, אַז דאָרט הערשט אַ שרעקליכע [...] נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די יודען [...] כירחנג דערציילען איבער דער טאַנצער ווע[...] עקאָנאָמישער פּראָגרעס אין א״י אין אַ גר[...]

„יציאת מצרים“

אָראַטאָריום אין 2 טיילען פאַר כאָר, אָרקעסטער און סאָלאָ, פון העַנדל. אויסגעפיהרט פון געזאַנג־פעראיין „שיר“ אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. י. פייווישיס.

געאָרג פרידריך העַנדל (1685—1759), וועמעס 250־יעהריגען געבורטסטאג עס איז דעם 23. פעברואַר ה. י. געפייערט געוואָרען (אין דער גאַנצער מוזיקאַלישער וועלט, — איז נאָך שיצ׳ן, קאַריסימי און באַך׳ן, דער גרעסטער און פרוכטבאַרסטער אָראַטאָריום־קאָמפּאָניסט.

אויב העַנדלס אָפּערען קאָנצערטאָ־גראָססאָ (12 אין צאָהל), געזאַנג און אינסטרומענטאַל־אַריען, כאָראַלען, מאָטעטען, וואָקאַל און אינסטרומענטאַל קאָנצערט־שטיקע, זענען שוין פאַר זיין לעבען געווען פּאָפּולער און בעליבט (בפרט אין איטאַליע), זענען זיינע אָראַטאָריומס אומשטערבליך פאַר אַלע צייטען.

וועלכער קולטורעלער מענש האָט נאָך נישט געהערט, די גרויסע, וועלט בעדייטענדיגע אָראַטאָריומס: „משיח“, „יהודה המכבי“, „אסתר“, „דבוראָה“, „אָטאַליא“, „אַלעקסאַנדער - פעסט“, „שאול“, „שמשון“, „העראַקלעס“, „יפתח“, „בלשאצר“, „יוסף“, „שלמה“, „שושנה“, „טעאָדאָראַ“ און נאָך אַ סך אַנדערע, ביז די לעצטענס געהערטע „יציאה־מצרים“? (נישקשה פון אַ ירושה!)

אין די אַלע דערמאָנטע ווערק שילדערט אונז דער מייסטער און ער מאָהלט הערליך־שעהנע בילדער און דערפיהרט אונזער פאַנטאַזיע צו דער מדריגה, אַז מיר פיהלען אַזוי ווי בחוש, ווי כביכול וואָלט בפועל ממש גערעדט כמדבר איש ליעהו, וואָס ער דערציילט הערליך דורך די מאַסען־כאָרען, וואָס זענען פון איהם רעאָרגאַניזירט און ענטוויקעלט געוואָרען נאָכדעם ווי באַך האָט זיי שוין איינגעפיהרט אין זיין מיסטעריום „פּאַססיאָן“.

מען טאָר אָבער בשום אופן נישט מיינען, אַזוי ווי עס ווילען אייניגע מוזיק־היסטאָריקער, אַז אין פּרט פון אויסדרוק דורך מאַסען און דאָפּעלט־כאָרען, איז העַנדל געשטאַנען אונטער׳ן איינפלוס פון באַך׳ן! — דאָס איז פּשוט אַ צופאַל ביי וועלכען אַזעלכע צוויי גאונים ווי באַך און העַנדל גיבען זיך די הענד, בפרט אין זייערע אָראַטאָריומס.

נישט איינער פון אונזערע לייענער, הערענדיג אַזוי אָפט דאָס וואָרט „אָראַטאָריום“ וועט זיך געוויס שטעלען די פראַגע: „וואָס איז אַזוינס אָראַטאָריום, מיט וואָס עסט מען עס און מיט וואָס אונטערשיידעט זי זיך פון אַן אָפּערע? —

אָראַטאָריום רופט מען אַ מוזיקאַלישע אילוסטראַציע צו הייליגע אַלעגאָריע און מיסטעריע־טעקסטען, ווי אויך צו ביבלישע געשעהענישען; זי אונטערשיידעט זיך דערמיט פון דער אָפּערע, וואָס זי דאַרף נישט קיין סצענע און דעקאָראַציעס.

דער נאָמען „אָראַטאָריום“ איז אַ צוזאַמענגעשטעלטער פון אָראַ — טאָריאַ — „געבעטהויז“ (אין אַלטען רוים, אין 16־טען יאָהרהונדערט). אין אַזאַ „אָראַטאָריאַ“ פלעגט מען זיך צוזאַמענקומען און זינגען האָמאָפאָנישע (איינשטימיגע) כאָראַלען. שפּעטער, ווען עס האָט זיך געבילדעט די אָרטאָריער־אָרדען־ברידער, פלעגט מען שוין די זעלבע כאָראַלען אויספיהרען פּאָליפאָניש (מעהרשטימיג — כאָר). נאָך שפּעטער האָט מען שוין אין דעם כאָראַלען געזאַנג אַריינגעפיהרט אויך אינסטרומענטען צו בעגלייטען דעם כאָר און פון דעם כאָר עלימינירט סאָלאָ־געזאַנגען. אַ דאַנק די דאָזיגע מיטלען האָט מען שוין אָנגעהויבען אויסצופיהרען גרעסערע מוזיקאַלישע ווערק, ווי מאָטעטען, מאַדריגאַלען, הימנען און אַזוי איז בהדרגה אויסגעוואַקסען אַ נייער מוזיקאַלישער אויסדרוקס־פאָרם — „אָראַטאָריום“.

דער אייגענטליכער אויסבויער און פערברייטערער פון אָראַטאָריום איז העַנדל.

צוויי פון די דריי בעסטע געזאַנג פעראיינען אין אונזער שטאָט פייערען ווירדיג דעם 250־יעהריגען געבורטסטאָג פון גרעסטען טאָן־דיכטער געאָרג פרידריך העַנדל, מיט צוויי פון זיינע גרויסע אָראַטאָריומס; „שיר“ מיט „יציאת מצרים“ און „הזמיר“ איינגיכען מיט „שמשון“.

די אויספיהרונג פון „יציאת מצרים“ איז געווען, ווי מיר זענען עס געוואוינט פון „שיר“ צו הערען, א ווירדיגע.

דער דיריגענט פון „שיר“ ה׳ פייווישיס איז א פעדאַנט אַ קשה־עורף, אַלץ וואָס ר׳טוט מוז געמאַכט ווערען גרינדליך, ביז צו פעדאַנטעריע, אַלע אין כאָר מוזען קענען גרינדליך זייערע פּאַרטייען; ער איז קיינעם נישט נושא־פנים און דערמיט טאַקע ערקלערט זיך דאָס, וואָס דער פערהעלטניסמעסיג לפי ערך קליינער כאָר זינגט אַזוי פאָלקרעפטיג, פולקלאַנגיג, שטרענג ריטמיש און דורכאויס פּלאַסטיש.

אין אייניגע שטעלען, ווי למשל „אל קרא עוד“, „אז ישיר“, „מרד כבד“, דערהויבט זיך דער כאָר צו אַ גרויסער פאָרטאַ־שטייגערונג און לאָזט זיך אַרונטער צו אַ פיינפיהלענד געגן פּיאַנאַ־הויך, וואָס מאַכט, בפרט אין העַנדלס ווערק אַ אומגעהויערע ווירקונג אויפ׳ן צוהערער.

„אז ישיר משה“, „וירא ישראל את היד הגדולה“ — קען מען בעסער זינגען?... „אז ישיר משה“—און היינט זינגט „שיר“ די אמת׳ע שירה!

די סאָל[...]ען: איזיגרים איז, ווי געשאַפען פאַר אַנ׳אָראַטאָריום־זינגערין, איהר שיין[...] דיגער אַלט, וואָס וויברירט פון אַ טיף־[...] קוואַל, בפרט אין טיפערען רעגיסטער, מאַכ[...] סען איינדרוק. די זינגערין מוז אָבער [...] שיינע שטימע גענוג פלעגען. איהרע נעגא[...] דער אָטעם־פליצלינג און קורץ. דער א[...] פון טאָן צו טאָן — נישט גענוג ווייך אין [...] צוגאַנג און פערבינדונג צום טאָן — נאָך [...] אָראַטאָריום־מעסיג.

א. בלעכאַראָוויטש — (א פיינער טענאָ[ר]) געגעהמען קלאַנג, וואָס איז אָבער נוטה [...] נירען. דאָס דעטאָנירען איז ביי איהם, [...] פועל־יוצא פון זיין עמוד־וואָרשטאַט, דע[...] געוואוינשען, אַז ער זאָל וואָס מעגליך [...] איבען און אַזאַ שיינגעזאַנג ווי אָראַטאָר[...] שיטאַטיוו אין אַריעס.

פרוי קראַפּיווניק־יאַכימעק, אונזער [...] פון „שיר“ (די געסט האָבען מיר ערשט[...] אָפּגעבענדיג זיי דעם ערשטען אָרט) זינגט, [...] דיג זיבע׳ און ליבהאַרציג, מיר וואָלטען [...] געוואונשען, אַז אין די קאָלאָראַטור־שט[...] „ואתה נשפת ברוחך“ זאָל זי זינגען מעהר [...] וועט עס זיכער נאָך אַ בעסערען עפעקט מאַכ[ען].

דער אָרקעסטער האָט געשפּילט ריטמי[...] צו שטאַרק בעגלייט די שוואַכע סאָלאָ־שט[...]

בכלל איז „יציאה מצרים“ פון העַנדל, [...] פיהרט פון „שיר“־כאָר געווען אַ גרויסע [...] וואָס האָט געברענגט כבוד, אין דער ערשט[...] דעם טאַלאַנטפולען און פלייסיגען דיריגענט [...] ווישיס, דעם געטריי־אַרבייטענדיגען כאָר, [...] זינגענדיגע סאָליסטען, דעם פּיאַניסט ה. [...] און דעם סימפאָניע־אָרקעסטער.

[...]aki.

בעראַטונגען אין אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס

וועגן פֿערברייטערן די שטרייק-אַקציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(א) נעכטען זענען פֿאָרגעקומען בעראַטונגען פֿון פֿעראײנס - פֿערוואַלטונגען און דעלעגאַטען, אויף וועלכע עס איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרען דער פּלאַן פֿון דער אַקציע אויף מאָנטאַג, דינסטאַג און מיטוואָך, דהיינו — די בעדינגונגען, וועלכע וועלען אַרויסגערוקט ווערען בעת די אונטערהאַנדלונגען.

אויף היינט האָבען די פּראָפֿעסיאָנעלע פֿעראײנען צונויפֿגערופֿען אַ רײַהע מיטינגען און אַרבייטער פֿערזאַמלונגען אין די פֿעראײנס לאָקאַלען און אין פֿאַבריקען.

עס זענען אויך געמאַכט געוואָרען אַלע צוגרייטונגען כדי אָפּצושטעלען היינט די גאַנצע טעקסטיל אינדוסטריע.

אויף צעהן אינדוסטריע האָט דער קלאַסען פֿעראיין צונויפֿגערופֿען אַ גרויסען מיטינג אין הויף פֿון פֿעראײנס-בנין אויף ראָג וויסאָקאַ און מיעדזשישאַ.

* * *

נעכטען איז אין לאָקאַל פֿון לוין-וועבער-מייסטער פֿעראיין, בזשעזשינער 7, פֿאָרגעקומען אַ גרויסע פֿערזאַמלונג, ביי דער אָנוועזענהייט פֿון 300 לוין-וועבער כאַלופּניקעס איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו בעטייליגען זיך אין יעצטיגען טעקסטיל שטרייק אין לאָדז.

מיטוואָך ברעכט אויס אַן אַלגעמיינער שטרייק אין דער קאַטאָז-אינדוסטריע

אויב דינסטאַג וועט דער סכסוך נישט ליקווידירט ווערען

(א) אין דער זאַקען אינדוסטריע (קאַטאָן) קומען זינט אַ לענגערע צייט פֿאָר אונטערהאַנדלונגען צווישען די פּראָפֿעסיאָנעלע פֿעראײנען און די פֿאַבריקאַנטען וועגען שליסען אַ צוזאַמען-אָפּמאַך.

עס האַנדעלט זיך נעמליך וועגען דעם וואָס אין שייכות מיט'ן איינפֿיהרען נייע אַרטיקלען אין דער דאָזיגער פּראָדוקציע זענען די דאָזיגע אַרטיקלען נישט אַרומגענומען דורכ'ן טאַריף, די אַרבייטער קריגען נישט קיין פֿעסטגעשטעלטע בעלוינונג, און דעריבער ווערען זיי בע'עוולט.

אַזוי ווי מ'קאָן דערוועגען נישט קומען צו קיין שום הסכם מיט די פֿאַבריקאַנטען, ווייל די לעצטע זאָגען זיך פּשוט אָפּ וועגען דעם צו אונטערהאַנדלען האָבען די אַרבייטער איצט בעשלאָסען אונטערצונעהמען אַ ווייטערדיגע אַקציע.

אין שייכות דערמיט איז נעכטען פֿאָרגעקומען אַן'אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג פֿון די אַרבייטער דעלעגאַטען אויף קילינסקיעגאָ 105.

עס האָט זיך אַנטוויקעלט אַ ברייטע דיסקוסיע וועגען די אַקטועלע ענינים. און אין רעזולטאַט איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען אויפֿן 11טען ד.ח. (מיטוואָך) אַן'אַלגעמיינעם שטרייק אין דער קאַטאָן בראַנזשע.

דער דאָזיגער טערמין איז בעשטימט געוואָרען, ווייל אויף אַ טאָג פֿריהער, אויף דינסטאַג איז אין אַרבייטס אינספּעקטאָראַט צונויפֿגערופֿען אַ קאָנפֿערענץ, און מ'קאָן זיך ריכטען אויף אַן'עווענטועלער ערלעדיגונג פֿונם סכסוך.

אויב דאָס זאָל אָבער נישט געלונגען — ברעכט אויס מיטוואָך דער שטרייק.

* * *

(א) נעכטען איז פֿאָרגעזעצט געוואָרען דער אָקופּאַציע שטרייק אין עטליכע באַנד-פֿאַבריקען, עס האָבען געשטרייקט אַן'ערך 250 אַרבייטער און געהילפֿען.

מחמת דער אינטערווענץ פֿון פֿאָרשטייער פֿון פּראָפֿעסיאָנעלע פֿעראײנען האָט זיך דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר פֿעראינטערעסירט מיט דעם ענין, און אויף דער וואָך איז בעשטימט געוואָרען אַ קאָנפֿערענץ מיט די פֿאַבריקאַנטען בכדי צו ליקווידירען דעם שטרייק.

פֿאָר רופֿען צו באָיקאָט און עקסצעסען

זענען פֿערמשפּט געוואָרען 8 ענדעקעס אויף 7 טעג אונבעדינגטען אַרעסט יעדער

ווי מיר האָבען מיטגעטיילט זענען פֿרייטאָג פֿאָרגעקומען געשעהענישען אין די האַלעס אויף גייערס מאַרק. בכלל דרעהען זיך לעצטענס אויף די מערק פֿערדעכטיגע פֿערזאָנען, וועלכע רופֿען צום באָיקאָט אויף יודישע געוועלבער, פֿערטשעפּען מענשען, וועלכע ווילען קויפֿען ביי יודען, פֿערטיילען העצערישע פֿלוג-בלעטער און מאָלען אויס אַנטי-יודישע לאָזונגען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען פֿערהאַלטען געוואָרען פֿראַנטשישעק לאַסקאָווסקי (סקערניעוויצקאַ 15), סטאַניסלאַוו לאַמזשינסקי (זשגאָווסקאַ 47) סטאַניסלאַוו סקוזשוך (זשגאָווסקאַ 33), סטאַניסלאַוו וואַיטעצקי (וואַרשאַווסקאַ 11), קאַזשימיערזש סוראַוויעץ (קאַרפּיאַ 2), יוזעף ריבאַרטשיק (קאַנטנאַ 84), סטאַניסלאַוו יוזשוויאַק (נאָווע סאַדי 33) און יוזעף פּאַדקאָווסקי (נאָווע סאַדי 45). אַלע זענען מיטגלידער פֿון דער ענדעקישער פּאַרטיי. שבת זענען זיי אַלע געמישפּט געוואָרען דורך דעם סטאַראָסטאַ געריכט און זענען פֿערמשפּט געוואָרען אויף 7 טעג אונבעדינגטען אַרעסט יעדער.

טעאַטער

„ראָזמאַיטאָשטשי"

ציגעל-גאַס 27 — טעל. 112-25

דיר. ד. צעלמייסטער

מאָריס שוואַרץ

שפּילט נאָך 9 פֿאָרשטעלונגען

ביז זונטאָג, דעם 15-טען ד.ח.

מאָריס שוואַרץ'ס קינסטלער-אַנסאַמבל:

ד. בלומענפֿעלד, ה. גאָטליב, א. גאָלדענבערג, וו. נאַדיק, ה. הערט, י. טורקאָוו, י. אינוועלנטאָזש, נ. ליפּמאַן, מ. ליפּמאַן, א. מאַרעווסקי, ק. סעגאַלאָוויטש, א. סאַמבערג, הערמאַן פֿישער, א. קורץ, ר. קליינלערער, ש. ראָזען, ד. שאַיעוויטש, ד. שאַפּיראָ, א. שטיין א. צנד.

אָריגינעלע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען און ספּעציעלע ליכט-אַפּאַראַטען פֿון אַמעריקע.

80 פֿערזאָן אויף דער ביהנע!

היינט און טעגליך 9 אָוונט

מאָריס שוואַרץ

אַלס ניעשעווער רבי

אין זיין וועלט-אויפֿפֿירונג

יאָשע קאַלב

דראַמע אין 2 טיילען, 26 בילדער

פֿון י. י. זינגער,

דראַמאַטיזירונג און רעזשי:

מאָריס שוואַרץ

מוזיק: לעאָן קוצין. טענץ: ליליאַן שאַפּיראָ.

דעקאָראַציעס: אַלעק טשערטאָוו.

ביהנע-פֿערוואַלטער: בן ציון קאַץ.

בילעטען פֿון 11 ביז 4 פּ"מ. און פֿון 5 נ"מ ביז אָנהייב פֿאָרשטעלונג צו בעקומען אין טעאַטער-קאַסע.

פֿון ל. א. פּ. פּ.

די אַנטוויקלונג פֿון די פֿליה-מאָדעלען-אַרבייט, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען פֿון ל.אָ. פּ.פּ. אַנטוויקעלט זיך. אין יאָהר 1933, האָבען זיך צום קאָנקורס געמאָלדען 79 מאָדעלען. אין 1934 156 מאָדעלען, אין 1935, האָבען אין קאָנקורס זיך בעטייליגט 288 מאָדעלען.

אין יאָהר 1936 וועט די אַרבייט פֿון די פֿליה-מאָדעלען איינגעפֿיהרט ווערען אין די פֿאָלקס-שולען.

אין דער פּריוואַטער פֿאָלקס-שולע נומ. 103 איז געגרינדעט געוואָרען אַ ל.אָ.פּ.פּ. קרייז, רעקלאַרירט האָבען זיך 54 מיטגלידער.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פֿאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

פּיעטריקאָווער 10. טעל. 245-21

נעהמט אָן פֿון 8 פֿריה ביז 3 מיטאָג און פֿון 7 ביז 9 אָוו. זונטאָג פֿון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען

פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן

אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פֿאַר פֿרויען.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פֿריהער 43), טעלעפֿאָן 141-32

עמפּפֿאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

נאָר אַן'ענדעקישען מיטינג

פֿערטשעפּעט און געשלאָגען יודען

נעכטען איז אין זאַל פֿון העלענאָוו פֿאָרגעקומען אַן'ענדעקישער מיטינג, אויף וועלכען עס האָט גערעדט דער אַדוו. סטיפּולקאָווסקי פֿון וואַרשאָ. דער רעדנער איז אָבער נישט געקומען און אָנשטאָט איהם האָט גערעדט דער לאָדזשער ענדעקישער „גדול" סטאָלאַרעק. ער האָט אין זיין רעדע געשיט פֿעך און שוועבעל אויף יודען, זיך געוידעלט מכח דער יודישער שחיטה א.אַז.וו.

ביים אַרויסגאַנג פֿון מיטינג האָבען די ענדעקעס פֿערטשעפּעט די דורכגעהענדע יודען. 2 יודען זענען שטאַרק צושלאָגען געוואָרען. די פּאָליציי האָט באַלד אינטערוועניערט און פֿערהאַלטען 9 פֿון די ענדעקישע שלעגערס. זיי זענען אָפּגעפֿירט געוואָרען אין אַרעסט און וועלען היינט געשטעלט ווערען פֿאַר'ן סטאַראָסטע-געריכט.

אין פֿ'רשידענע פּונקטען פֿון דער שטאָט זענען נעכטען צושלאָגען געוואָרען עטליכע יודען:

אויף עק בלאַכאַרסקאַ און סטעפֿאַנאַ איז שטאַרק צושלאָגען געוואָרען דער דראָזשקאַזש יצחק ראַמאַנאָוויטש.

אויף מאַרינאַרסקאַ גאַס איז צושלאָגען געוואָרען דער סוחר הערש לייב פֿרידמאַן.

אויף זשאַביאַ גאַס האָט מען שטאַרק צושלאָגען אַ געוויסען פּסח וואַרשאַווסקי.

אויף רוג נאָוואָמיעסקאַ און אַנ-אַדאַוואַ איז צוזאַקלאַפּט געוואָרען הירל דזשאַלאָשינסקי.

אין די דערמאָהנטע פֿאַלען האָבען די פֿעריאָגטע בעקומען הילף פֿון דער פּאָגאָטאָוויע.

מערץ

זון-אויפֿגאַנג 5.54

זון-אונטערגאַנג 5.30

...טאָג, 9 ...ר"ח ...ל תרצו

...וגאָב פּאַבאַר-קאַמיסיע

...ער דאַרף זיך צו שטעלען

...ר. ח. 8 פֿריה וועט אין לאָקאַל פּעטריקאָ... אָנהויבען אַמטירען די צוגאָב-פּאַבאָר-...

...עלען זיך דאַרפֿען די פּאַבאַראָווצעס פֿון ... 1914 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך ... איצט נישט געשטעלט צו די פּאַבאָר-קאָמי... ...שטעלען דאַרפֿען זיך די פּאַבאַראָווצעס, וואָס ... אויפֿ'ן שטח פֿון די 2, 3, 5, 8, 9 און 11-... ...ייי - קאָמיסאַריאַטען און האָבען דערהאַל... ...ענטליכע אויפֿפֿאָדערונגען פֿון דער שטאָטי... ...מאַגיסטראַט.

אַפּטייקען.

...ווינטיגע נאַכט - דיזשורען

...היינט בייגאַכט דיזשורירען: סאַדאָווסקאַ ...ער 57), וו. גראַשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַדאַ ... קאַרלין (פּילסודסקיעגאָ 54) ר. העמבעלג-... ...ושעיאַ 28), י. כאַנדזשינסקי (פּעטריקאָווער ... מילער פּעטריקאָווער 46), נ. אַנטאָניע-... ...פּאַביאַניצער 56).

...פֿון מוסטערען אין דער טעקסטיל-בראַנזשע

...דער טעקסטיל-בראַנזשע אין פּוילען איז ...פֿירען פֿרעמדע מוסטערען אויף דער טאָג-... ...דאָזועלבע איז אויך נוגע מאָדעלען פֿון ... סחורות. ווי מיר דערוויסען זיך זענען ... פֿראַגע אָנגענומען געוואָרען וויכטיגע ...ען. יעדעס מוסטער פֿון אַ פֿאַבריקאַנט ...נגיג פֿון מין סחורה וועט רעגיסטרירט ווע... אַזוי אַרום רעכטליך געשיצט ווערן, דאָס ...ען מוסטערען וועט זיין שטראָפּבאַר.

...בסטמאָרד מחמת ליבע-ענטוישונג

... אויף דער דאָמבראָוסקאַ-גאַס, נעבען דער ...-רעמיזע האָט זיך בעוואָרפֿען אונטער אַ ...ען טראַמוואַי דער 22-יאָהריגער יאַזש-... (פֿון קרוטשאַ 24).

...גליק — דער קאָנדוקטאָר האָט בעצייטענס ...טראַמוואַי טאָרמאַזירט, און דער בחיר איז ...מען בלויז מיט אַ צובראָכענער האַנד און ... בעשעדיגונגען.

... סיבה פֿון'ם זעלבסטמאָרד-פּרוב איז געווען ...-ענטוישונג. האָט ער זיך אָנגעטרונקען ...אַנפֿען און זיך געגאַנגען נעהמען ס'לעבען...

איבערגעפֿאָהרען

... אויף זגערזשער גאַס איז איבערגעפֿאָהר... ...וואָרען דורך אַן'אויטאָ דער 17-יאָהריגער ...שעראָוויטש (פֿון זגערזשער 48). ...פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

Dr. med. Trepma...

...ליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿיליס און הויט-קראַנקהייטען.

...האַנדלונג פֿון מענער-שוואַכע.

...וואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

...ן פֿון 8—11 פֿאַרמ. און פֿון 6—9 אָוונט

...ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פֿאַר פֿרויען.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פֿאָלג. טעג!

...ר מייסטערנ סענסאַציאָנעלער פֿילם א.נ.

...דער טיגער פֿון פּאַציפֿיק

...ן די הויפּט-ראָלען:

Richard Arlen, Zyta Johan...

רייכער אינהאַלט.

— II —

...ס אויסער'ן פּראָגראַם ווערט געגעבען ...י הערליכע קאָמעדיע געשאַפֿען אויס'ן ...ונד פֿון די מאָטיוען פֿון J. Strauss

„פֿריהלינגס-וואַלץ"

אין די הויפּט-ראָלען:

Szöke Szákall, Adele Ker...

...אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

IZA KREMER

שוויז קירצליך
וועט לאדז בעוואונדערן און ענטו־
זיאסטיש אויפנעהמען די בעקאנטע
אלוועלטליך ־ בעריהמטע זינגערין

א יודיש ווייב איז א לוקסוס

אויף וואס נאר א גאלד־שפינער אדער א באנקראטניק קאן זיך די היינטיגע שווערע צייטן דערלויבן

אזוי טענה'ט א יונגערמאנטשיק, וועלכער האט אוועקגעווארפן זיין מאדערן ווייבל און זיך בעהעפט מיט א שיקסע

סענסאציאנעלע דין־תורה ביי א היגען מורה־הוראה

צעהן לאנגע יאהרען זענען שוין באלד אפגעלאפען זייט דער גורל האט פערבינדען מיט א חתונה־שלייף יעקב צ. דעם מאנאפולאנט פון דער פירמע געברידער ט. עט קאמפאניע מיט דער עלעגאנטקע פראניע ק.

געלעבט האט דאס דערמאהנטע פארפאלק די גאנצע צייט האלב־וועגען בשלום. דער פאסטען האט יעקב'ן געטעבען ליטישע שכירות, אפיסעל האט ער אויך צוגעמסחרט אויפן אייגענעם חשבון און אז עס האט זיך געמאכט א קאסער־וועקסעלע אדער א פרימא טשעטשקע האט ער שוין נישט דורכגעלאזט קיין געלעגנהייט אפצופליקען ביי דעם עסק א פאר כשרע גילדען, איז ער דעריבער געווען ביכולת צו בעפרידיגען פראניעס מאדערנע פערלאנגען.

האבען זיך אבער אנגערוקט די איצטיגע שווערע צייטען, די פירמע האט אנגעהויבען צו טרייבערען יעקב'ס שכירות. די זייטיגע געשעפטען זענען אויסגעריגען, דאס ביסעל אפשפארעניץ האט ביסלעכווייז געגומען אינטעריקענען, פראניע האט געמוזט צופאסען איהר פערשווענדעריש־צוגעשניטענעם בודושעט צו די נייע בעדינגונגען, זי, פראניע, חנינה שטובען־מאלערס טאכטער איז אבער פון דער מוטערס בויך נישט ,,געוואוינט" געווען צו קארגען אויף אויסגאבען, צו פיהרען א לעבען פון עפעס א יענטע פון פשוטיש.

האט זיך טאקע דער שלום בית צווישען דעם פאר־פאלק גענומען קרישלען, פאר יעקב'ן איז די היים געווארען ממש א גיהנום, פון וואנען ער האט מיט אלע פארטלען געזוכט זיך ארויסצורייסען.

לאנג דארף זיך אבער נישט אין די היינטיגע צייטען א מאנספערשוין איבער אזעלכע שמאכטעס צו אנגסטען. ס'האט זיך באלד דעם ענטווישטען און פער־ביטערטען יעקב'ן אונטערגערוקט א הארציגע ערלייזערין אין פערזאן פון א שיקסע, די איינציגע טאכטער פון עלטסטען שפין־מייסטער פון דער זעלבער פאבריק.

איינער אין אנדערען האט זיך גיך אזוי פייער־דיג פערלאבטשעט, אז ביידע האבען זיך געדונגען א דאך־שטיבעל אין ערגיץ א פאמיליען־הויז און אנגעהויבען צוזאמענצולעבען ווי געשוואוירענע מאן און ווייב.

זעהענדיג איהר בראך פערטיגערהייט, אז זאר קום דער לעמעך לאזט זיך שוין נישט שלעפען אין שפאן און אז ער האט איהר אויפגעהערט צו טאר קען די רעדלעך, מיט וועלכע זי האט זיך געקאנט אזוי ברייט צופריקעווען, אלע קאלעשאנקעס און שכנטעס, טשאטשעס און קוזינקעס צוזעצעניש, האט זי אנגעהויבען צו לארמען און צו ציטערן, און אנ־צעווענדען אלע דרירשטיק בכדי דעם ,,אפגעריסע־נעם אקס" צוריק ארייגצוקריגען אין פאמיליע־שטאל.

די אלע יעלות און תניפות, איינשמעלעגישען און צוזאנעכצען האבען אבער דעם שטייפען יעקב נישט ווייכער געמאכט, האט ענדליך פראניע אנימאלט אים אוועקגעשלעפט צו א היגען מורה־הוראה אויף א דין תורה.

דער רב, אויסהערענדיג די טענות פון פראניען מיט איהרע קרובים האט גענומען אויסמוסר'ן יעקב'ן הלמאי ער בעגייט אזא מעשה־רע, אויספייטענדיג א בת ישראל אויף אנ'ערלית. יעקב האט זיך דאן אויפגעשטעלט און אוועקגעלייגט אזא עקספאזע:

רבי, פאלגט מיך, לאזט זיך נישט אנדרייען פון דער יודענע, גלויבט מיר אז אט די לעפשע פאנים, די אלע הייטיגע פאניעס און ליאלעס מעגען א כפרה גיין פאר דער שיקסעס אפפאלעכץ, אט זעהט איהר, די זעלבע פראניע מיין יודענע, ווי איהר קוקט זי אן, חנינה שטובען מאלערס טאכטער, וועלכע איז ביים פאטער אונטערן אויבען נישט איינמאל אויסגעגאנ־גען פאר א גראשען, קאן ביי מיר אנדערש נישט בער־שטיין ווי צו וואוינען אין דריי שטובען מיט א קוך, צי האלטען דינסטען מיט פאנעס, צו פערברענגען אין אוונט און אין נאכט ־ לאקאלען צו הוליען אויף ליעטניקעס און אין זאקאפאנע, צו סטראשען זיך און מיטצומאכען אלע מאדע־שטיק צוגלייך מיט שייב־לערס טאכטער.

דאגעגען געטרודע, די שיקסע, זעהט איהר, רבישי קרוין, וועלכע איז געווען געבילדעט און שטאמט פון אנ'אמתער רייכער היים, פיהלט זיך גליקליך אין דער פאציאטקע, וואס מיר וואוינען, זי וואשט אליין און פלעט, קאכט און באקט, נייהט און שטריקט, רוימט און פוצט, אלץ שפיגעלט און גלאנצט, די באלעבאר־טישקייט איז מוסטערהאפט, א חוץ דעם ארבייט זי נאך אויף א פאסטען אויך און ברענגט מיר אהיים א שיינע פאר גילדן א וואך פערדינסט. זי קאן זיך בעגיין אהן משרתים און צוהעלפער און ווייסט נישט פון די אלע הולטייסקע קונצען פון די יודישע מא־דערנע פרויען וועלכע צופרעסען, ווי א ראק, דאס היינטיגע פאמיליען לעבען.

גלויבט מיר רבי, אז אויף בלויז קארטען און פא־פיעראסען שמינקע און פודער האט דאך פראניעלע מעהר געלד פערשווענדעט ווי געטרודע גיט אוים אויף דער גאנצער באלעבאטישקייט, כ'פערשטיי, באמת נישט, וועלכער מאן איז דאס היינט ביכולת צו בעפרידיגען די פער,חוצפה'דיגע בעדערפענישען פון די מאדערנע יודישע ווייבלעך. מיט אנ'אזוי־גערופענע היינטוועלטיגע יודישע פרוי צו לעבען איז א לוקסוס אויף וואס נאר א גאלד־שפינער אדער אנ־אנזועצער קאן זיך פערגינען.

דער רב האט געמוזט א סך ארויסגעריקטע רורך יעקב'ן טענות, געגען יודישע פרויען אנערקענען פאר בערעכטיגט, פונדעסטוועגען האט ער געפרובט צו־ריקצושטעלען דעם שלום בית צווישען יעקבן מיט פראניען. די בעמיהונגען האבען אבער נישט גע־האלפען.

יעקב איז ווייטער געבליבען ביי דער שיקסע.

ארגוס.

גוט מארג…

געוואלד, יודען שלאגט…

…ציצען זיך אזוי אויף א ,,גראגער…
המן, טראכטען, טראכטען און טראכ…
וועגען וואס טראכטען די בני המן…
פטור צו ווערען פון די יודען.

די ,,גראגער" ווערט געעפענט פון…
זרש, וועלכע ווערט אויך געוועהלט…

— דער ערשטער און לעצטער…
זשאנדעק דזשיעגני" — ערקלערט…
מאדאם זרש — איז דער אחיסדר…
יודען.

דאס ערשטע ווארט נעמט דלפון.

— בראטשאו — האט דלפון…
ווייסט איהר, פארוואס איך בין א…
די זשידעס. ווען נישט זיי וואלט איך…

— בראוואו!... בראוואו!.... — …
געבען געערעכט דלפונ'ען — …
ארויסיאגען!

אין זעלבען זין ווי דלפון, רעדען…
ריגע בני המן.

צום סאמע לעצט שטעלט זיך…
זאגט אזוי:

— בראטשיע! מיר האלטען און…
גען די זשידעס. מ'דארף דאס טון, און…
טון. אז עס געהט אהנ נישט! האט…
געטראכט א געזעץ, מ'זאל נישט…
קיין בהמות. איז געקומען א צווייטער…
גרייט גאר צו א שחיטה פאר מענשען…
רעדט שוין איצט וועגען בהמות, אז…
גאר נעמען חזר'ן דאס זמר'ל ,,הושע…

צום סוף ווענדעט זיך ויזתא צו…
ריע":

— בראטשא! מיר געבען זיך נישט…
וחשבון ווי גרויס ס'איז די יודען־…
איהר כאטש, אז יודען שלאגען ריינע…
איהר גלויבט נישט? איך פערזיכער…
הייליג ויזתא'שען ווארט, אז דעם…
צי־נאכטס האבען יודען געשלאגען…
המן בן המדתא. יודישע ,,באיאוקעס"…
וועהר" אין די הענט, האבען אהן…
קירט.

— פרעג איך אייך, בראטשע, …
איהר צו טון, א סוף צו מאכען צו די…
,,באיאוקעס"?

אב—

איז א רעוועלאציאנ…
אינטערנאצ. פראגר…
לידלעך און לידער אין…
אצעהנדליג שפראכ…
דאס איז די אטראקצי…
קאנצערט ־ טעאטראל…
וויסטרע איינצלהייטען קומט…

די נאהענטסטע אויספלו…
פון ,,ארביס"
לאנדאן, פארי…
בריסעל
דעם 24/III זל. 370
קיין פאלעסטינ…
אויף פסח און אויף די לעגא…
נישע ירידים.
הנחות פאר די ה"ה דאקטוירים א…
ד. 4/III, 11/III און …
איינשרייבונגען:
"ORBIS" פיעטריק. 18…
טעל. 249-40 און 101-01

שירלי מארגעז

קומט פאר אין ,,קז פיסאל" די פייערליכע פרעמיערע פון דעם נייעם ארץ־ישראל־פילם ,,צו א ניי לעבען"

שוין מארגען! שוין מארגען, ווערט דאס יודישע לאדז בעוואונדערן דעם הערליכען נייעם ארץ־ישראל פילם ,,צו א ניי לעבען".

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דער פילם אויפגענומען געווארען מיט בעגייסטערונג אין אמע־ריקא און אנדערע לענדער אין איראפע. אין ווארשא איז דער פילם א לאנגע צייט דעמאנסטרירט גע־ווארען אין טעאטער ,,נאוואשטשי" און איז געזעהן און בעוואונדערט געווארען פון פיל טויזענדער בע־זוכער, וועלכע זענען ממש מיטגעריסען געווארען פון אלעם, וואס ווערט געוויזען אין דעם פילם.

ס'איז דעריבער צו ערווארטען, אז אויך ביי אונז אין לאדז וועט דער פילם האבען א גרויסען ערפאלג.

אויף די פיל אנפראגען, צי דער דיכטער לייב יפה קומט טאקע צו דער פרעמיערע, ערקלערען מיר, אז מארגען 10 אזייגער, אין טאג פון דער פרעמיערע, וועט דער דיכטער לייב יפה האלטען אין קינא ,,קאפיטאל" וואו דער פילם וועט דעמאנסטרירט ווע־רען — א זעהר אינטערעסאנטען רעפעראט וועגען דעם פילם און וועגען די גרויסע דערגרייכונגען ביים ארץ־ישראל אויפבוי.

בילעטען צו דער פייערליכער פרעמיערע ־ אקאדעמיע פערקויפט שוין די קאסע פון ,,קאפיטאל".

פאדערעווסקי דאנקט די לאדזער בירגער

וואס האבען צוגעשיקט גליקוואונשען

אויף דער פאדערעווסקי ־ אקאדעמיע, וואס איז פארגעקומען דעם 3־טען מערץ ד. י. אין זאל פון פיל־הארמאניע, איז ארויסגעשיקט געווארען א בעגרי־סונגס־טעלעגראמע צו פאדערעווסקי. די טעלעגראמע איז אונטערגעשריבען געווארען פון וואיעוואדע ה', האוקע־נאוואק אלס פרעזעס פון קאמיטעט.

אלס ענטפער אויף דער טעלעגראמע איז פון פאדערעווסקי'ן אנגעקומען אנ'ענטפער, אין וועל־כער ער דאנקט פאר די צוגעשיקטע גליקוואונשען.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פאלג. טעג !!!
עפיזאד
אין דער הויפט־ראלע
Paula Wessely
אויסער'ן פראגראם:
קלאנג־צוגאבע פון פאראמאונט
און P. A. T.

איפן דערנער־וועג

שפאנענדער סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן

50)

רעדל האט א ביס געטון די ליפען. זיינע אויגען זענען פול געווארען מיט רציחה. ער האט א וויילע בערוועז געקלאפט מיט די פינגער איבער'ן שרייב־טיש און דערנאך א פרעג געטון:

— איהר וועט טאקע נישט אונטערשרייבען?

— ניין... איך קאן נישט... איך האב קיין שום פלענער נישט ארויסגעגנב'עט..

רעדל האט א קוק געטון אויפ'ן זייגער און טרוקען א זאג געטון: — די 5 מינוט ענדיגען זיך שוין באלד — נאך 2 מינוט!..

דער איטאליענער איז געזעסען און מיט א בליק פול מיט שרעק, געקוקט דא אויף רעדלען, דא אויף דער טיר, וואוהין מען האט איהם פריי־הער געהאט ארייגעפיהרט. זיין געזיכט האט זיך אלע וויילע אויסגעקרימט פון די שרעקליכע יסורים, וואס עס האבען איהם פערשאפט די וואונדען. ביי דער מינדעסטער בעוועגונג האבען די וואונ־דען מוראדיג וועה געטון. און ווען ער האט זיך דערמאהנט, אז באלד קאן ער ווידער ארייגפאלען אין יענעם פייניגונגס־צימער, איז איהם א שוידער אדורך איבער'ן לייב.

— די 5 מינוט זענען געענדיגט! — האט רעדל א זאג געטון מיט א סטראשענדען טאן און אנגעקלונגען.

די טיר פון ,,יענעם" צימער האט זיך געעפענט. עס האבען זיך ווידער בעוויזען די צוויי זשאנדאר־מען. רעדל האט צו זיי א זאג געטון מיט א שמיי־כעל:

— כ'מיין אז אייך וועט דער דאזיגער הונט שוין זאגען דעם אמת...

— ער איז נאך אלץ איינגעשפארט? — האבען די זשאנדארמען געפרעגט.

— זעהט אויס אז איהר האט איהם וועניג ,,איבערצייגט"... — האט רעדל געלאכט.

אבער אין דעם מאמענט האט דער איטאליענער מיט א קרעכצענדיגער שטימע א זאג געטון:

— איך שרייב אונטער...

רעדל האט געגעבען די זשאנדארען א צייכען, אז זיי זאלען צוריק ארייגעהן אין זייער צימער. נאכדעם האט ער דעם איטאליענער דערלאנגט די פעדער.

דזשארדוש פאסיני האט גענומען די פעדער. זיין האנט האט שרעקליך געציטערט. פון זיינע אויגען זענען געגאסען טרערען... ער האט עטליכע מאל צוגעריהרט די פעדער צום פאפיר, אבער זיין האנט האט אזוי שטארק און קראמפהאפט געצי־טערט, אז ער האט נישט געקאנט שרייבען.

מיט א טריאומפירענדער, שייגענדער מינע האט זיך רעדעל צוגעקוקט צו דער מאכטלאזיגקייט פון זיין קרבן. דער אומגליקליכער איטאליענער האט זיך נאכאמאל אנגעשטרענגט, ער האט פעסט א דריק געטון מיט דער פעדער אויפ'ן פאפיר און, ווייגענדיג שטילערהייט, האט ער אונטערגעשריבען זיין נאמען: דזשארדוש פאסיני.

רעדל האט אנגעקלונגען, סו'עגען ארייגעקו־מען די צוויי סאלדאטען, וואס האבען געבראכט דעם ארעסטירטען.

— פיהרט אוועק דעם ארעסטירטען צוריק אין תפיסה! — האט רעדל בעפוילען.

זיין געזיכט האט איצט געשיינט. ער האט זיך צופרידען געריבען די הענט און אנגעקלונגען צו האבערדיצין:

— הער פראקוראר, איך האב פאר אייך א גוטע בשורה, שטעלט אייך פאר אז דער ארעסטיר־טער פאסיני האט זיך ענדליך מודה געווען און ארויסגעגנב'ענען דעם פלאן פון קריגס־מיניסטער…

יום... ניין... נישט ער אליין... ער הא…
געגעבען זיין געהילף, דאס איז דער א…
לער, פון קריגס־מיניסטעריום. איהר…
זיך? כא־כא־כא, איך האב זיך אויך…
אבער ליידער איז עס אמת. איהר וו…
קומען צו אייך? גוט, איך קום באלד.

— 49 —

רעדל האט שוין א לענגערע צייט…
א שנאה אויף דעם אפיציר, אויף שטייגל…
איצט האט ער געהאט די בעסטע געלעגנה…
צו נעהמען אן דעם דאזיגען שטייגלער…

די ידיעה, אז רעדל האט ענדע…
שפיאן, וואס האט ארויסגעגנב'עט דעם…
נייעם סארט עסטרייכישע הארמאטען, הא…
העכערע מיליטערישע קרייזען געמאכט א…
גען רושם. קיינער האט זיך גארנישט…
אז אין דער דאזיגער געשיכטע שטעקט…
פון אנ'איטאליענישען שפיאן. נאך…
אלעמען געוואונדערט, וואס דער איט…
דער גנבה, דער אגענט פונ'ם איטאליענ…
אפיציר שטייגלער, וועלכען אלע האבן…
פאר א שטילען און סאלידען מענשען…
געשטוינט: שטייגלער א שפיאן? א…
רוהיגער אפיציר, וואס אלע אהן אויסנ…
צו איהם געהאט דעם גרעסטען צוטרוי…
געווען א ווערקצייג אין דער האנט…
ליענישען שפיאן פאסיני?!

(פארטזעצונג קומט)

ספאָרט-בעוועגונג

מ'פערענדיגט ראָטהאָלצ'ן...

...האָלץ זשהט אויס, האָט זיך אין פוילען
...נט, אָדער בעסער געזאָגט — מ'האָט איהם
...נט, דאָס גאַנצע קאַך- און מויד-שפּיל,
... אין געפיהרט געוואָרען מיט דעם בעסטען
... אין פוילען אין דעם טרענירונגס-לאַגער,
...ס אַרויסשטעלען איהם אין דער פוילישער
...טאַנץ געגען בעלגיען, זיין נעכטיגער
— דאָס אַלץ בעווייזט, אַז ראָטהאָלץ וועט
... זיין דער רעפּרעזענטאַנט פון פוילען.
... אויך בעקאַנט דער קאַמף, וואָס ווערט
... וועגען דעם בעשיידענעם שעפסעל ראָט-
...נערהאַלב די העכסטע באָקס - אינסטאַנ-
...נען פערהאַן דאָרט אַזעלכע, וואָס שאַצען
... אָפּ דעם גרויסען ספּאָרט-טאַלענט פון
... און וואָלטען איהם געוואָלט זעהען אין
...לישער אָדער וואַרשאַווער רעפּרעזענטאַנץ

אלס איינעם אויף זיין פּאָזיציע, וואָס מוז ברענגען 2 פונקטען פאַר דער הויפּט-שטאָט אָדער פאַר פוילען. ס'זענען אָבער אויך פערהאַן אַזעלכע, וואָס האַלטען, אַז די פוילישע רעפּרעזענטאַנץ וואָלט זיך געדאַרפט אונאָפּהענגיג מאַכען פון ראָט-האָלצ'ן, אַפילו פאַר דעם פּרייז ווען אויף דער פּאָזיציע זאָל קעמפען אַ שוואַכערער באָקסער ווי ס'איז דער ערשטקלאַסיגער ראָטהאָלץ. דורך די לעצטע ווערען נישט אַרויסגערוקט קיין איבערצייגענדע מאָטיווען, אָבער ס'איז קלאָהר, וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך. ס'איז קלאָהר, אַז עס האַנדעלט זיך וועגען דעם, וואָס ראָטהאָלץ איז אַ יוד.

דער ענין איז גאַר אַ פּשוט'ער. ס'דערנעהנ-ט'ערט זיך דער טערמין פון דער בערלינער אָלימ-פּיאַדע. די פוילישע באָקס-מאַנשאַפט, וועלכע וועט זיך זיכער נישט האָבען צו שעהמען אויף דער אָלימפּיאַדע, מוז שוין איצט זאָרגפעלטיג צוגע-גרייט ווערען. און דאָ קומט די פראַגע פון ראָט-האָלצ'ן. די פוילישע ספּאָרט-בעוועגונג, וועלכע האָט זיך אַזוי „ברידערליך“ פערשטענדיגט מיט דער דייטשער איז עפּעס נישט צום האַרצען, אַז גראָד אויף דער בערלינער אָלימפּיאַדע זאָל זיך אין דער פוילישער רעפּרעזענטאַנץ געפינען אַ יוד. איבער געגנס וואָלטען די פוילישע ספּאָרט-אינסטאַנצען געוואָלט אויסמיידען, אַז די דייטשען זאָלען האָבען עגמת-נפש צוליב דעם, וואָס ראָטהאָלץ קען עווענ-טועל אַרויס אַלס זיגער אויף דער אָלימפּיאַדע...

דאָס איז אַ שווערע ענטשיידונג, אויף וועל-כער מ'קען אַזוי גיך נישט געבען קיין ענטפער. ס'וואָלט זיך געוואָלט מאַנכע ספּאָרט-מאַכערס דער-פיהרען דערצו, אַז ראָטהאָלץ זאָל נישט פאָהרען אויף דער אָלימפּיאַדע. זיי וואָלטען דאָס געקענט אָבער נאָר דעמאָלט, ווען זיי וואָלטען צוגעגרייט אַנ'אַנדערן באָקסער אין דער זעלבער וואָג, וועל-כער זאָל כאָטש זיין נאָהענט צו דער פאָרם און טאַלענט פון יודישען באָקסער. און דעריבער האָט מען געוואָלט זיך אָפּגעוואוינען פון ראָטהאָלצ'ן נאָך פאַר דער אָלימפּיאַדע, נישט דערלאָזענדיג צו קיין קאַמפען אָדער צו אַזעלכע קאַמפען, בעת וועלכע ראָטהאָלץ זאָל זיך קאָמפּראָמיטירען און דעמאָלט וועט דער יודישער באָקסער ווערען אויס יחסן און זיין שטעלונג אין דער פוילישער רעפּ-רעזענטאַנץ וועט זיך אָנהויבען צו וואַקלען. די דאָזיגע טאַקטיק ווערט טאַקע געפיהרט און ווי ס'זעהט אויס, מיט ערפאָלג.

צי וועלען מיר יודישע ספּאָרטלער זיין ברוגז דערויף, וואָס ראָטהאָלץ וועט נישט פאָהרען אויף דער אָלימפּיאַדע? מ'הויבט זיך נישט אָן. אונזער שטעלונג אין דער פראַגע איז אַ קלאָהרע. מיר האַלטען, אַז קיין יודישער ספּאָרטלער דאַרפען נישט אַנטיילנעהמען אין דער נאַצישער אימפּרעזע. ס'האַנ-דעלט זיך אָבער וועגען עפּעס אַנדערש — וועגען דער בעציהונג, אויפפאַסונג און טאַקטיק פון די ספּאָרט-מאַכערס, צו דעם יודישען גרויסען ספּאָרט-טאַלענט, ווען ס'וועט פון די אַלע אינטריגעס זיכער גאַרנישט אָפּקומען.

S.

פון וועלט-פערבאַנד „מכבי“

מענפּאָהר פון די קלובען פון קראָקאָווער קרייז „מכבי“.

...דעם 8-טען מערץ הוריאָהר 12 דעם זיר... ווערט פאָרקומען אין לאָקאַל פון „מכבי“ ...יאַגיעלאָנסקאַ גאַס 10 דער יעהרליכער צוז... פון די קלובען פון קראָקאָווער קרייז.

...צוזאַמענפאָהר דאַרף אויסקלויבען נייע ליי... אינסטאַנצען און רעאָרגאַניזירען די אַרבייט ...לויט אונזערע אינפאָרמאַציעס וועלען זיך ...מענפּאָהר בעטייליגען פיל אַנטיילנעמער. ...פערשטעהער פון צ. ק. „מכבי“ וועט אין ...פאָהר אַנטיילנעהמען דער וויצע-פּרעזעס פון ...ד"ר מ. וויזעל, וועלכער וועט אויפ'ן צוזאַ... רעפערירען וועגען די צילען פון „מכבי“.

דער צענטראַלע פון וועלט-פער-באַנד מכבי.

...2-טען מערץ ה. י. האָט די צענטראַלע פון ...פערבאַנד „מכבי“ איבערגעטראָגען איר וואוין... דער געביידע פון דער ציוניסטישער אָרגאַ... אין לאָנדאָן.

...דער לעצטער זיצונג פון דער עקזעקוטיווע ...פערעדט געוואָרען די פראַגע פון דער 3-טער ...און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז זי ...פאָרקומען אין אָנהויב אַפּריל 1938 אין תל-...

...צוגרייטונגען האָבען זיך שוין אָנגעהויבען ...עם - פערבאַנדען זענען אויפגעפאָדערט גע... צו איבערשיקען דעם נויטיגען סטאַטיסטי-... מאַטעריאַל, וועגען די צאָהל פון די קלובען, ...דער א. אַז. וו.

...בעשלאָסען געוואָרען דורכצופיהרען אין צייט פון ...הוידיד'ן, וועלכע וועלען פאָרקומען ה. י. אין ...ן, מאַסען ספּאָרט - פערמעסטונגען אויפ'ן ...פון „מכבי“. די אָרגאַניזאַציע פון די פער-... אין איבערגעגעבען געוואָרען דעם „מכבי“ ...אין ארץ ישראל.

...צענטראַלע פון וועלט-פערבאַנד „מכבי“ ...אין דער נעכסטער צייט אַרויסצוגעבען אַ ...זשורנאַל געווידמעט דער „מכבי“-בעוועגונג. ...חדש-זשורנאַל וועט רעדאַגירט ווערען אין 4 ...

...דער נאָהענטסטער צייט וועט אויך רעאַלי-...ווערען דער פּראָיעקט פון איינהייטליכער ...ספּאָרט-אָנצייכנונג פאַר אַלע לאַנדעס פער-...פון „מכבי“.

...צענטראַלע פון וועלט-פערבאַנד „מכבי“ אָר-... אין אויגוסט ה. י. אין בריטען (ענגלאַנד) א ...פאַר ספּאָרט-אינסטרוקטאָרען.

...לענדער קענען זיך בעטייליגען די לאַנדעס-...ען פון „מכבי“. עס וועלען אין איהם קאָ-נען אַנטיילנעהמען 250 מאַן, אין דעם 150 פון ענג-לאַנד גופא.

זיצונג פון דער ספּאָרט - טעכנישער אָפּטיילונג פון וועלט - פערבאַנד „מכבי“ (ה. ט. ע.)

אין צייט פון דער מכביאַדע אין באַנסקאַ-ביס-טריצאַ (צ. ס. ר.) איז פאָרגעקומען די זיצונג פון דער ספּאָרט-טעכנישער אָפּטיילונג פון וועלט-פערבאַנד „מכבי“ (הנהלה טכנית עולמית), מיט'ן אַנטייל פון די ספּאָרט-רעפּרעזענטען פון די לאַנדעס-פערבאַנדען.

נאָך דעם אויסהערען די דין-וחשבונות פון די בעזונדערע ספּאָרט - רעפּרעזענטען איז בעשלאָסען געוואָרען דאָס פאַר די דערנעהנטערונג פון די לאַנ-דעס-פערבאַנדען וועלען פאָרקומען צווישען זיי פער-מעסטונגען.

דעם פערבאַנד „מכבי“ אין פוילען איז איבער-געגעבען געוואָרען דאָס בעאַרבייטען דעם פּראָגראַם פון די גימנאַסטישע איבונגען פאַר דער דריטער מכביאַדע אין תל-אביב.

עס איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון דער 5-טער ווינטער-מכביאַדע. ס'איז מעגליך דאָס די אָרגאַניזאַציע פון די 3-טע ווינטער - מכביאַדע. וועט אָנפערטרויט ווערען דעם פערבאַנד „מכבי“ אין פוילען. עס ווערן גענומען אין בעטראַכט די ער-טער: זאַקאָפּאַנע און קריניצאַ.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען, דאָס די 3-טע זומער-מכביאַדע וועט פאָרקומען אין יאָהר 1938 אין תל-אביב.

„המכבי“

נאָך אַ געוויסער הפסקה טרעט צו דער צ. ק. דעם 1-טען אַפּריל ה. י. ווידער אַרויסצוגעבען דעם אָרגאַן פון פערבאַנד, חודש-זשורנאַל „המכבי“.

דער זשורנאַל איז געווידמעט דער „מכבי“ בעוועגונג אין לאַנד און אין אויסלאַנד. אין איהם וועלען זיך אויך געפינען אידעאָלאָגישע אַרטיקלען, ווי אויך אָרגאַניזאַציאָנעלע און ספּאָרט אינסטרוק-ציעס, וועלכע זענען נויטיג פאַר דער אַרבייט אין די קלובען.

רעפעראַט פון „כפר-המכבי“ ביים פערבאַנד.

דער רעפעראַט פון „כפר-המכבי“ פיהרט אַ זעהר ברייטע טעטיגקייט און איז אין אַ שטענדיגען קאָנ-טאַקט מיט אַלע קלובען.

די קלובען ווערט צוגעשיקט פון דער צענטראַלע פּראָפּאַגאַנדע - מאַטעריאַל און אינסטרוקציעס ווי אַזוי די אַרבייט דאַרף ווערען דורכגעפיהרט.

אין דער פאָריגער וואָך איז אַרויסגעשיקט געוואָ-רען צו אַלע קלובען אַ צירקולאַר וועגען דער פּורים-אַקציע און אינסטרוקציעס, וועגען אָרגאַניזירען אַ טורן-פעסט.

באָקס-מעטשען

וואַרשע — בריסטאָל 6:10

רונדשטיין און ראָזענבלום זיגען — ראָטהאָלץ האָט פערשפּילט

דער באָקס-מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון וואַרשאַ און דער רעפּרעזענטאַנץ פון בריסטאָל האָט געבראַכט אַ זיג פאַר וואַרשאַ אין דעם פער-העלטניש פון 6:10.

רונדשטיין האָט געוואונען ביי טעלענס'ן דורך אַ טעכנישען ק.א. ראָטהאָלץ האָט פערשפּילט ביי לעגראַנד'ן, ראָזענבלום האָט געוואונען ביי ראָגער'ן, קאָזלאָווסקי האָט רעמיזירט מיט ווינדרע, יאַנטשאַק האָט פערשפּילט ביי וואַן-אַלפען, פּיסאַרסקי האָט גע-וואונען ביי לאַסענס'ן, דראַבאַ האָט רעמיזירט מיט הימפּע און ווענגראָווסקי האָט געוואונען ביי ראָבע.

גייער — זיעדנאָטשאַנע 6:10.

בר-כוכבא—טיפון 6:6

דער פרייטאָג'דיגער באָקס-מעטש צווישען די יו-דישע מאַנשאַפטען „טיפון“ און „בר-כוכבא“ אין זאַל „פּאָפּולאַרני“ האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם.

די קאַמפען זענען נישט געשטאַנען אויף קיין הויכער מדרגה. אַנשטאָט 9 קאַמפען, וועלכע האָבען געזאָלט פאָרקומען, האָבען מיר געזעהן בלויז 6 פּאָר. דער מעטש איז אפילו איבערגעריסען געוואָרען אויף עטליכע מינוט, ווייל „בר-כוכבא“ האָט געוואָלט ענדערן דעם צוזאַמענשטעל פון די פּאָר, אויף וואָס „טיפון“ האָט נישט געוואָלט מסכים זיין.

די אָרגאַניזאַציע פון מעטש, וועלכע איז גע-לעגען אין די הענט פון „בר-כוכבא“ איז נישט גע-שטאַנען אויף דער געהעריגער הויך.

דער אינטערעסאַנטסטער קאַמף איז פאָרגעקומען אין דער פליגען-וואָג צווישען ווייסבערג'ן און ראַ-קאָטש'ן, וועלכער האָט זיך געענדיגט מיט'ן נצחון פון ווייסבערג'ן (טיפון).

אין דער האָן-וואָג האָט נאָך אַ גלייכען קאַמף פראַנקענטאַל (בר-כוכבא) בעזיגט בענטשקאָווסקי'ן (טיפון).

אין דער פעדערן-וואָג איז וואַסערמאַן (בר-כוכבא) אָנערקענט געוואָרען אַלס זיגער מיט באַראַן (טיפון), הגם אַ רעמי - רעזולטאַט וואָלט געווען גערעכטער. אין דער ערשטער רונדע איז וואַסערמאַן געווען צוויי מאָל אויף די ברעטער.

אין דער האַלב מיטעל-וואָג האָט פעהרמאַן (טיי-פון) בעזיגט טשיסלאָווסקי.

אין דער מיטעל-וואָג, האָט ניסענבוים (טיפון) אויך געשלאָגען טענצער (בר-כוכבא).

און אין דער האַלב-שווערער וואָג האָט ענגעל (בר-כוכבא) בעזיגט דורך אַ נאָק-אויט קוילענברע-נער'ן (טיפון).

פוסבאָל-מעטשען

אין פוסבאָל - מעטש צווישען פּאָלאָניאַ און גוויאַזדאַ אין וואַרשאַ האָט געזיגט פּאָלאָניאַ אין דער פערהעלטניש 3:1. דער מעטש איז פאָרגעקומען אויפ'ן פּלאַץ פון „סקראַ“.

פון „בר-כוכבא“

די שווער-אַטלעטיק סעקציע פון „בר-כוכבא“ האָט בעניית איהר טעטיגקייט.

די טרעניגען פון דער סעקציע קומען פאָר צוויי מאָל וועכענטליך אין אייגענעם לאָקאַל אונטער דער אָנפיהרונג פון אַ דיפּלאָמירטען אינסטרוקטאָר. די סעקציע גרייט זיך איצט אינטענסיוו צו דער לאָדזער מייסטערשאַפט.

נאָך לאַנגע בעמיהונגען איז געלונגען די לייכט-אַטלעטיק סעקציע אָנגענומען צו ווערען אין לייכט-אַטלעטיק פערבאַנד.

די יונגע סעקציע בעזיצט אַ ריהה גוט אויסגע-שולטע לייכטאַטלעטיק אינסטרוקטאָרען, און ספּע-ציעלע געהעריגע גרופּען פון יונגלעך, מיידלעך.

נעץ-באַל-מייסטערשאַפט פון הר. „ב“

ארלע—בר-כוכבא 0:2 (13:15; 7:15)
י. ק. פּ. — הכוח 0:2 (וואָלקאָווער)
י.ק.פּ. — בר-כוכבא 0:2 (12:15; 10:15)
יוטשנא — הכוח 0:2 (וואָלקאָווער)
י.ק.פּ. — ארלע 0:2 (4:15; 7:15)

אַ דאַנק די רעזולטאַטען האָט דעם מייסטער-שאַפטס-טיטול ערציל י. ק. פּ.

ראָטהאָלץ — טשאַרטעק

דעם 22 מערץ וועט אין וואַרשאַ פאָרקומען אַנ-אינטערעסאַנטער פריינדשאַפטס - מעטש צווישען די מאַנשאַפטען פון סקאַרא און גוויאַזדאַ.

אין די ראַהמען פון דעם דערמאָנטען מעטש וועט צושטאַנד קומען די רעוואַנזש - פערמעסטונג צווישען טשאַרטעק'ן און ראָטהאָלצ'ן.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „טיפון“

דעם קומענדיגען שבת ד. 14 מערץ ה.י. קומט פאָר די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „טיפון“ מיט וואַהלען צו אַ נייע פערוואַלטונג.

דאָן-דאָמינגאָ

...מלאד

ראָמאַן

נאָכדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

...וועט האָט פערשפּילט גרויסע סומען, ער האָט ...געוואונט, אַז זיין שם האָט זיך באַלד צעטראָ... דער גאַנצער געגענד פון בעללעזוניאַ ...אין דעם גרויסען לוקסוסדיגען סאַלאָן פון ...אָטעל „מיראַמאַר“ (וואו עס האָט געוואוינט ...טאַם) זענען תמיד געזעסען אַלערליי מעק-...ראָוואָקאַטען, גוטע פריינט, אַמאָליגע חברים ...וואַרט אויף איהם שעה'ן לאַנג.

...זשאַזע האָט אַרום זיך געשפּריט אַטעם ...ירות און גרויסקייט, נאָר די סביבה אַרום האָט ...עט אַזאַ ווינט פון חשיבות, איהם האָט דוקא ...טוט דאָס איצטיגע בעקוועמליכקייט און מעג ...און זיין פריהערדיגע צעלאָזענקייט, און דאָס ...פּאַהריגקייט האָט שנעל נעפיהרט, אַז זיינע ...ען זאָלען זיך נעהמען אויסשעפּען.

...ן פרישע איינקונפטען האָט זיין פערמעגען ...איינגעבראַכט, דאָס באַרע געלד וואָס איז נע... פון פאָטער, האָט ער כמעט אַרויסגעצויגען ...באַנק, ער האָט עס אי פערלוירען אין שפּע-...ויז, אי פערשפּילט אין הולעטע, אי אָפּגעגעבען

חובות די חברים פאַר זייערע אַמאָליגע טובות, או נאָך זיי טעליהען געלד, אי זיך אַביסעל צעפיהרט די הענט און אַ לעב געטון.

די חובות וואָס זיין פאָטער האָט געהאַט, האָט זשאַזע קיין איינעם נישט איינגעמאָהנט, ערשטענס זע נען ווייניג דאָקומענטען וועגען זייערע שולדען געבליבען, עס איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען וואו דער פאָטער האָט געהאַלטען די וועקסלען, פון דעם פער-שמאַלצענעם קעשענע ביכעלע פערשריבען אין יו-דישען כתב, האָט דער זוהן נאָר געקענט אַרויסנעה איינצעלנע פערזאָנען (מיט וועלכע ער אליין האָט נע האָט אַמאָל צו טון), ער האָט די ענינים איבערגעגעבען זיינע קאָלעגען, די נאָר וואָס געענדיגטע אַדוואָקאַטען, צי יענע האָבען איינגעמאָהנט? — איז איהם נישט בעוואוסט געווען, און ווען אפילו יאָ, וואָלט ער אויך ביי זיי קיין געלד נישט צוריקגע-זעהען...

דערצו נאָך האָבען דיגרויסע לידיגע פּלעצער וואָס נפתלי האָט געהאַט געקויפט. פּיים לעבען און זענען געשטיגען, בסדר, אויך איצט אָנגעהויבען צו פאַלען.

ס'איז געווען אין דער צייט פון דער וועלט-מל-חמה. בראַזיליען האָט נישט געהאַט אויסצוזעצען גאָרנישט קעגען די דייטשען (וועלכע האָבען אין די מדבריות פון ריאָ גראַנדע און סאַנטאַ קאַטאַרינאַ פערוואַנדעלט די ערד אין גן-עדנס) שאַפענדיג מוס-טער-קאָלאָניעס פון אַגריקולטור און געבויט אַנ'אינ-דוסטריע אין סאַן-פּאַולאָ), נאָר אויפן וואונק פון די „עליאַרעם“ האָט זיך דאָס לאַנד אַריינגעפּלאָנטען אין קריג מיט דייטשלאַנד און איהר פערבינדעטען — עסטרייך, עס איז צונויפגעשטעלט געוואָרען אַ רע גולערע אַרמעע אַרוים צו די ברעגען און אין די אָפּע-נע וואַסערען, אַנעקסירט עטליכע הונדערט דייטשע שיפען, וואָס אגב, די דייטשע אינזשעניערען איידער זיי האָבען איבערגעגעבען דעם זאַקרויב, האָבען זיי צוערשט די שיפען צעשרויפט און רואינירט... (און ס'האָט דער רעגירונג אָפּגעקאָסט היפּשע מיליאָנען זיי צו פעריכטען).

די אַלגעמיינע מלחמה - שטימונג איז געווען אַנ'-אויפגעבלאָזענע. דער פּאַטריאָטישער גייסט האָט גע-זונגען איבער די גאַסען, אָבער די אינדוסטרי איז געליימט געוואָרען, די דייטשע אינזשעניערען און פאַבריק - ספּעציאַליסטען זענען בעזייטיגט געוואָרען, דער פּרייז אויף לעבענס-מיטעל איז געשטיגען און דער ווערט פון באָדען איז געפאַלען.

די ירושה פון נפתלי קויפמאַן, די גרויסע שטחים לאַנד, איז געפאַלען מיט אַזאַ קראַך, ווי אַנ'אָפּגעריס-סענער שטיין פון אַ הויכען שפּיציגען פעלז (אַ גליק, וואָס נפתלי לעבט נישט און זיינע אויגען דאַרפען דאָס נישט צוזעהען....). זשאַזען אָבער האָט עס נישט געאַרט, ער האָט ריכטיג נישט בעגריפען די לאַגע, צו-ליבט, צוגריינג איז איהם אָנגעקומען אַט דאָס אַריינקריכען אין דער נייער הויט, אין דער אָנגענעהמער ראָלע פון זיין אַ רייך מענטשעל, און אַזאַ לייכט, לופטיג לאַנד בראַזיליע האָט איהם גע-האַלטען בערוישט.

שפּעטער איז ער אַ פּעזאַרגט געוואָרען און דאָס האָט טאַקע געהאַט אַ גרויסע ווירקונג אויף זיין לעבען. עס איז גראָד אויסגעקומען די צייט, וואָס מיט געלט און אונטערנעהמונגען גייסט האָט מען געשעפט שאַרען מיליאָנען, ווען אין דער וועלט האָ-בען די מלחמה-פלאַמען אַלץ מעהר און מעהר פער-שלונגען די לענדער און דאָ איז יעדעס קליינינקייט געשטיגען אין פּרייז (נאָר נישט ערד און הייזער), די ספּעקולאַציע אויף אַרטיקלען, וואָס זענען געווען נויטיג פאַר אייגענעם געברויך אין לאַנד, איז געווען אין לשער. מען האָט אָנגעהויבען אויסאַרבייטען די אומגענע רוידשטאָפען און יעדע אונטערנעהמונג און דאָס איז בעגלייט געוואָרען מיט גאָלדענע קרוי-נען פון גליק און עשירות. דעמאָלט, ווען צו דעם יונגען זשאָזע קויפמאַן אַלס אַ נגיד (ער איז נאָך אַלץ געווען שטאַרק רייך און מען האָט אפילו אי-בערגעשאַצט אויך) איז מען געקומען, אַז ער זאָל פינאַנסירען געוויסע אונטערנעהמונגען, דעמאָלט, איז שוין זיין גייסט, זיין מוט, זיין לעבענספרייד-קייט געווען געבראָכען.

(פאָרטזעצונג קומט)

דער קאמף ארום „ווייסען גאלד"

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

דאס ווייסע גאלד פון עגיפטען איז אריין אין ענג־לישע הענד, לאנקשייר איז געווען צופרידען. דער עגיפטישער באנוועל איז אבער געווען צו ווייניג פאר דער אלץ וואקסענדער באנוועל אינדוסטריע פון לאנקשייר.

אין שכנישען מיט עגיפטען סודאן, א לאנד, וואס איז אזוי גרויס ווי האלב אינדיען איז געווען 2 און א האלב מיליאן קוואדראט קילאמעטער ערד, וואס האט זיך זעהר גוט געפאסט אויף באנוועל־פלאנטאציעס, אמת אז עס איז דערצו נויטיג גע־ווען צו בויען ריזיגע דאמבעס. וואס האבען געקאסט א סך געלד, אדורכצופיהרען א נעץ וואַ־סער־לייטונג, בעקעמפען דעם ווידערשטאנד פון די פאנאטישע איינגעבוירענע אבער די געלעהרטע עקספערטען פון די לאנקשייער שפינערייען, הא־בען אויסגעפארשט דאס געביט צווישן דעם בלויען און ווייסען נילוס און האבען פעסטגעשטעלט, אז עס לוינט זיך אנצוהויבען די אקציע.

און עס האט זיך אנגעהויבען אין 1897. וועגען ביינוועל האט מען דאן קיין ווארט גישט דערמאנט, די מלחמה האט זיך אנגעהויבען געגען דעם פאנאטישען הערשער פון סודאן, וועלכער האט געשטערט אדורכצופיהרען א באהן־ליניע, עס זע־נען פארגעקומען בלוטיגע קאמפען. דער גענעראל גארדאן איז צוטראגען געווארען אויף די שטיקעס פון די דערווישען. אבער אין א יאהר ארום איז שוין סודאן געווען אין ענגלישע הענד און אין שפעטערע 5 חדשים איז פארלעגט געווארען א רי־זיגע דאמבע, וואס האט פערוואנדעלט 200 טוי־זענד העקטאר מדבר אין א פרוכטבארען באדען, וואס האט גלייכצייטיג געגעבען ענגלאנד די מאכט איבערן טייך נילוס, איבער דעם לעבען און טויט פון עגיפטען.

בעהערשען די קוואלען פון נילוס, קאנטראלי־רען די וואסער פערזארגונג פון עגיפטען און סודאן קאנטראלירען די ענגלישע ערצעבערונג פון „ווייסען גאלד" איז געווארען דער חלום פון א סך מלוכות און אין דער ערשטער רייה פון אמעריקא וואס האט מיט אונרוהיגקייט געקוקט אויף דער אלץ וואקסענדער אונאפהענגיגקייט פון לאנקשייר פון דעם אמעריקאנישען באנוועל.

ענדעקעס מאכען אנ׳אוואנטורע אין שטאטישען טעאטער

אויף דער פיעסע „יעגאר בוליטשאוו"

ווי בעקאנט האבען די ענדעקעס אונטערגע־נומען א געוואלדיגע קאמפאניע געגען מאקסים גארקי׳ס פיעסע „יעגאר בוליטשאוו", וועלכע ווערט איצט אויפגעפיהרט אין פוילישען טעאטער.

נעכטען נאכמיטאג איז די פיעסע ווידער גע־שפילט געווארען. ביים סוף פון צווייטען אקט האבען א גרופע ענדעקעס, וועלכע האבען זיך גע־פינען אין פערשידענע פונקטען פון טעאטער אנ־געהויבען צו ווארפען אייער אויף דער ביהנע און געמאכט פערשידענע אויסרופען געגען דער פיע־סע און געשטערט דאס ווייטערדיגע שפילען.

די פאליציי האט פערהאלטען עטליכע פון די שטערער.

פורים־פייערונג אין בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן

שבת אוונט איז אין בערעק־יאסעלעוויטש־לעגיאן פארגעקומען א טראדיציאנעלע פורים־פייערונג. צו דער פייערונג זענען געקומען די פער־וואלטונגס־מיטגלידער און עטליכע הונדערט מיט־גלידער פון לעגיאן.

א גרויסע רעדע מענינא דיומא האט געהאל־טען דער מיליטער־ראבינער פון לאדזשער גארניזאן הרב גאלדשטיין.

נאכדעם ווי דער עולם האט זיך משמח גע־ווען ביי די פיין־סערווירטע טישען און ספעציעלע פורים׳דיגע מאכלים איז די פייערונג שפעט אין אוונט געשלאסען געווארען.

מ׳שלאגט זיך, ב״ה

(א) אויף לימאנאוסקיעגא 72 זענען לאקא־טארען בעפאלען דעם סטרוזש און די סטרוזשקע פון דעם הויז, דאס מארפאלק סטאשיאק. אזוי זיי מערדערליך צושלאגען.

אויף זשגאיערער גאס 71 איז בעת א געשלעג שווער פערוואונדעט געווארען די 21־יאהריגע אניע־לא שיקארא.

פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף.

פורים־פייערונג אין „בית־עם"

די פערוואלטונג פון „בית־עם", האט לכבוד פורים איינגעארדענט פאר די קינדער פון דער „שוויעטליצא" ביים „בית־עם", א פורים־פייערונג פערבונדען מיט א אינהאלטסרייכען פראגראם, וועל־כע ס׳האבען צוגעגרייט די מיטגלידער פון דער קולטור־קאמיסיע, וועלכע לייטען מיט די קולטור־לע ארבייט פון די „שוויעטליצא".

דער אנהויב פון דער פייערונג איז געווען: דאס דערלאנגען די קינדער דורך דער פרויען־סעקציע ביי דער „שוויעטליצא", א געשמאקען און באהרהאפטען מיטאג פון איינינע שפייזען, די קינדער, וועלכע ווייסען נישט אין זייערע פער־ארימטע היימען דעם טעם פון א גוטען מיטאג הא־בען געהאט דעם אמה׳ן עונג־פורים — צו דער צופרידענהייט פון אלע אנוועזענדע.

די צאהלרייכע ערשינענע צו דער פורים־פייערונג־מיטגלידער און איינגעלאדענע נאהענט־שטעהענדע סימפאטיקער, זענען אויפגענומען גע־ווארען דורך די מיטגלידער פון דער פערוואלטונג. ביי דער געלעגענהייט האט זיך די פערוואלטונג פון „בית־עם" „אראנגערעדט" פון הארצען איבער די פינאנציעלע שוועריגקייטען מיט וועלכע ס׳קומט אויס צו ראנגלען זיך אויסצוהאלטען א „שוויעטליצא" און צו פיהרען אין בעגרעניצטע אפילו ראמען א הילפס־טעטיגקייט צוגעפאסט צו די איצטיגע פער־העלטענישען — זייענדיג אנגעוויזען בלויז אויף דער הכנסה פון די מיטגלידער מיט צופרידענהייט איז אבער אונטערגעשטראכען געווארען, דאס טראגן די שווערע צייט, וועלכע מיר לעבען איבער, איז דאך די מיטגלידער־צאהל די לעצטע חדשים געוואקסען, און די לעצטע יוגענדונג פון דער פער־וואלטונג צו פערשרייבען זיך אלס מיטגלידער פון דער אינסטיטוציע האט געהאט א בעדייטענדען ער־פאלג. אין צווייטען טייל פון דער פייערונג האבען די קינדער אויסגעפיהרט איינינע געלונגענע טענץ, געזאנג און דעקלאמאציע־נומערן און בעוויזען זייער דערוואַרבענע קענטניש אין די יודישע לי־מודים. צום סוף איז די קינדער פערטיילט געווא־רען זיסקייטען אלס שלח־מנות פון דער פערוואל־טונג און מיטגלידערשאפט, אין א זעהר פרעהליכע און אייגנארטיגע קינדערישע טומלדיגע שטימונג, איז די פייערונג פערענדיגט געווארען.

טעאטער, מוזיק און פערוויי... (קאמוניקאטען)

מאריס שווארץ שפילט נאך ניין פארשטעלונגען „יאשע קאלב"

אין די 16 פארשטעלונגען „יאשע קאלב" ... מאריס שווארץ האט ביי אונז געגעבען ... בען געהאט א מעגליכקייט צו בעוואונדערן די ... פארשטעלונגען קוים 15 טויזענד מענשען ... זענען דא אזעלכע, וואס זענען געווען ... כדי צו בעפרידיגען דעם פערלאנג פון די ... טויזענדער נאך אויסען געבליבענע, האט די ... פון „ראזמאיטאשטשי" טעאטער אויסגעבעטען ... ריס שווארץ איבערצורוקען די טערמינען ... ראלען אין אנדערע שטעט אויף שפעטער ... אונז אין לאדז נאך 9 פארשטעלונגען ... 9־טען ביז זונטאג אוונט דעם 14־טען ...

אין אלע 9 פארשטעלונגען שפילט ... אלס דער ניעשאווער רבי.

אזוי ארום האט לאדז ווידער ... קייט צו זעהן „יאשע קאלב", א פארשטעלונג ... אין לאדז נאך נישט געווען. א פארשטעלונג ... עשירות פון אינדיווידועלען און ... קאלישען קאלאריט, טאנץ, ריטם, ליכט ... ראציע און קאסטיום האט נאך לאדז ...

איזא קרעמער אין לאדז

דער דאזיגער פאסציגירענדער ... די גאנצע וועלט. ווי מיר ווערען ... בענדע קונסטלערין קומט קיין לאדז ... טען די בעריהמטעסטע זינגערין פון ... קרעמער.

די דערמאנטע וועלט - קינסטלערין ... נאך א גאנצע רייה פון קלאסאלע ... וועלט. איהר פראגראם בעשטעהט פון ... לידער, וועלכע די קינסטלערין פיהרט ... א צעהנדליג שפראכען.

ס׳איז צו ערווארטען, אז אויך די ... לאדז וועלען פערזאנדעלט ווערען אין ... דער דאזיגער וועלט־קינסטלערין.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ... 7.30 אוונעד געשפילט „דאמי אי הוזארי".

די פערפאלגטע... אויסער׳ן פראגראם: קאלירטע קלאנג־צונאבע און אקטואליטעטען פון P.A.T אנהויב 4 נאכם, ... זונטאג 12 א ...

SYLVIA SYDNEY נייע מעכטיגע קרעאציע פון

היינט און פאלג. טעג!

מעכטיגע דראמע פון געפיהלען און מענשליכע ליידענשאפט.

רעזשי פון W. K. Howard א. ג.

(OSACZONA)

קלאנג־קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

ב׳זוך צו קויפען ענגלישע אדער זייד־שטוהל 72 צאל ברייט אין א גוטען צושטאנד. קלינגען 238־75.

ס׳איז געפונען געווארען א פארטפעל מיט פערשיד. דאקומענטען, צווישען אנד. א מיליטער־ביכעל אויפ׳ן נאמען פון אברהם האכמאן, פילסודסקי 4. אבצונעמען געגען אנאנס־קאסטען אין אדמ. פון דער צייטונג.

PIERWSZE PRYWATNE Pogotowie Lekarskie (1־טע פריוואטע גיכע הילף)

זשעלאנא 6 טעל. 12-333 (Legjonów 6)

טעטיג אהן איבעררייס ביי־טאג און ביינאכט. גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

רעטשניצע פאר וועבעריש־קראנקע מענער - שוואכע און הויט־קראנקהייטען פון דאקטוירים ספעציאליסטען פיעטריקאווער 45 טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי־דאקטאר פון 11־1 און פון 5־7 אוונט. א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. M. TAUBENHAUS ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט זגערזשער 11, טעלעפאן 246־09. נעהמט אן פון 4—8 אוונט.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ! קאמיסיאנס־לאגער פון פערשידענע מאדערנע מעבעל נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע טאפטשאנעס, ראזשעקעס, מאטראצען אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי א. ווייצמאן, שענקיעוויטשא 6, טעל. 191־00. בעם.: איך קויף אויף פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, ניי־מאשינען, שרייב־מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

ד״ר העלער ספעצ. פאר הויט און ווענ... קראנקהייטען און מענער... 8 טראוגוטא 8, טעל... נעמט אן פון 8—11 און פון 4... זונטאג פון 10—2 ... פאר פרויען - א ספעציעלער ...

Dr. med. DATYNER אוראלאג ספעצ. פאר נירען בלאז און ... ...ODNIA 59a, tel. 148-95 נעמט אן פון 9—11 און פון ...

קריינע אנאנאס 1 זלאטי אנ׳אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלא...

אכטונג! דער ... ענגלישער זאל ... מיט א שענעם מענער־זאל ... היגיענישער כשר׳ער קוך. ... געשירען און טיש־בעשטעק ... געגעבען אויף חתונות ... אלע 1־טער מאי 2. ... צייגט אייך!

ווער ס׳וויל זיין ... מוז קומען עסען די בעסטע ... העפטסטע מיטאגען צו ... אין דעם בעוואוסטען ... פון הערמאן ... סקיעגא 39, פראנט, 2. ... בעת׳ן מיטאג ראדיא־... גאנצער וועלט.

אכטונג! ווער ס׳וויל האבען ... טען, אויך יודישע ... לער קינדער־היטלעך נאר ... פירמע „שערלאונס", ... און איבערצייגט אייך! ...

סוחרים, ליב האבענדיג ... קוועהם, נעכטיגען אלע ... קילינסקיעגא 41. א ... א צימער 1.50 זל.

זעהר וויכטיג! ... האנדעלס־ביכער, ... און גרינדליך אין ... מאשין־שרייבען־קורס 10 זל. ... מאציעס — צעגעלניאנא ...

פרייע פאסטענס

עס גוטיגט זיך אנ׳ערשטקלאסיגע וואורשטען־שניידערין. צו ערפאהרען אין דער מלעטשארניע פון ה. רייכענבערג, זאוואדזקא 20.

ס׳ווערט געברויכט פון באלד קוואַ־ליפיצירטע וועש־נייהערינס, מאשין- און האנד־שטיקעריוס ביי ווינריב, צעגעל־ניאנא 23, לינקע אפיצינע, 1. איינגאנג, 3. שטאק.

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער אויבער־מאשינער צו דאמען־מאגאזין און א צווייטע האנד־נייהערין. אפערטען אין אדמ. אונטער „L".

פערשידענעס

דאנערשטאג האב איך פערלוירען א וויעטשנע פעדער אהן דעקעל. אבצו־ברענגען געגען בעלוינונג צו לאסמאן, בזשעזשינער 15, וו. 31.

צוליב אבריינע פערקויף איך אויס א מאשין צו לאדעס, א 3־וואלק־מאשין, קעסלען, פערים צו שאקאלאד. פיעטרי־קאווער 51, וואהנ. 51, דריטער שטאק, לינקע זייט.

Dr. med. H. ROZANER ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנקה: Narutowicza 9 tel. 128-98 נעמט אן פון 9—1 פארמ. און פון 5—9

וויכטיג פאר דאמען נאר 2 זל. פאר ווערע איבערגע־מאכט די עלטעסטע הימען! אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו 3.50 „TOLA" 23 Zawadzka 23

שיימערען ביי קערש, סקווערא 51 מיט פאריזער שרינדן אין פערטיגע שייטלן

וויכטיג פאר בראך־קראנקע (רופטורען) זאווי פאר פערקרימונגען פון רוקען־ביין (הויקערס) פאראליזשען, ביין־שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען־ליידענדע

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילען און בעזייטיגען ראדיקאל יעדען אייזיגען בראך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב־הייל־באנדא־זשען.

פאר הויקערס ספעציעלע נארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין־שווינדזוכט ספעציעלע אר־טאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפיס ספע־ציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי־שטרימפ לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל־ארטאפעדישע אנשטאלט ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177־09 (פריהער אלגינסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען. מויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 34.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman